Hayat

Bu sayıda :

Tablomuz
İstanbul Lig ikincisi
GALATASARAY TAKIMI

1959 modellerini neşre devam ediyoruz.

Bu hafta :

PIERRE BALMAIN

SAYI : 11
13 MART 1959
125 KURUŞ

Doğan Kardeş

KİTAP SERİSİNİN YENİ ESERLERİ

1

PEMBE EVİN KEDİSİ

Dedektif Duglas, Cerri Agatsey ve Pepen bu kitapta yepyeni ve heyecanlı maceralarıyla tekrar karşınıza çıkıyorlar.

2

YEŞİL MÜHÜRLÜ MEKTUP

Üç arkadaşın bir yaz tatilinde çıktıkları gezide başlarından geçen esrarlı maceraları okurken siz de heyecandan heyecana düşecek, kitabı bitirinceye kadar elinizden bırakamıyacaksınız.

3

IŞIĞIN HİKÂYESİ

Niçin su içiyoruz? Kürk mü insanı ısıtır yoksa insan mı kürkü? Demir niçin paslanır? Su niçin yanmaz? ve daha birçok soruların cevabını işte bu kitaptan öğrenebilirsiniz...

4

EŞYALARIN HİKÂYESİ

Mum, şamdan, fener ve gaz lâmbasından Edison ışığına kadar aydınlatma ile ilgili bütün konuları bu meraklı kitapta bulacaksınız.

DOĞAN KARDEŞ KİTAPLARI ÇOCUKLARINIZA VEREBİLECEĞİNİZ EN GÜZEL HEDİYEDİR.

SİPARİŞ ADRESİ:
- **Galatasaray Meydanı'nda Doğan Kardeş satış mağazası,**
- **Divanyolu Klodfarer Cad. No. 7.**
- **Posta kutusu 1146.**

TOPTAN SİPARİŞLERE % 10 TENZİLÂT YAPILIR.

DOĞAN KARDEŞ YAYINLARI

Yüzüne itina eden kadın DAİMA güzeldir...

Zerafetin bir numaralı bekçisi HAVİLLAND kremi tamamen natürel bir şekilde hazırlanır ve dokunun derinliklerine kadar nufuz ederek cildin hayatiyetini sağlayan hücreleri besler, yüzünüze emsalsiz bir yumuşaklık verir.

UNUTMAYINIZ.. Havillandı sabah ve akşam: kullanılması ancak birkaç dakikanızı alır fakat harcadığınız her dakika teravetinize bir sene kazandırır.

Havilland KREMİ

Cildinizi ihtimamla besler

Radar Reklam

AGNES LAURENT
(Fotoğraf : Bernard Vauclair)

HAFTALIK MECMUA

YIL : 3 SIRA No : 127
SAYI : 11 CİLT : I 1959

SAHİBİ : Şevket RADO
NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
Hikmet Feridun ES
YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İbrahim ÇAMLI
REDAKSİYON :
Sadun ALTUNA, Semiral BİLBAŞAR, Hikmet ANDAÇ
RESİM ve BAŞLIKLAR :
Ayhan ERER
FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.
TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.
İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56
DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.
BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.
İLÂNLAR :
Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığ'ından verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.
ABONE ŞARTLARI :
(Türkiye için)
Yıllık (52 Sayı) 60 T. L.
6 Aylık (26 Sayı) 30 T. L.
Yabancı memleketler için (âdi posta ile)
Yıllık : 11 $ veya 4 £
6 Aylık : 5.50 $ veya 2 £

HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 15 Cent'e, İngiliz Lirası olarak 1 Shilling'e veya bunların karşılığı olan fiatla satılır. Abone olmak isteyenler yukarıda yazılı Dolar veya İngiliz Lirasını T. C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alırlar. Uçakla gönderilecek abonelerden uçak posta masrafı ayrıca tahsil edilir.

İSRAİL'DE Hayat

İsrail hükümetinin daveti üzerine İsrail'de bir hafta kalmış olan arkadaşımız Şevket Rado, kuruluşunun onuncu yılını yeni kutlayan bu küçük memleketin her tarafını gezmiştir. Bu sahifelerde arkadaşımızın kaleminden İsrail'in giriştiği yaşama mücadelesinin hikâyesini bulacaksınız.

Fotoğraflar : Suavi Sonar

İsrail Devleti 14 mayıs 1948 de, İngiltere'nin Filistin mandasının sona erdiği gün istiklâlini ilân etmiştir. Bu devlet etrafını çevirmiş olan 3 Arap devletiyle henüz sulh imzalamış değildir, onlarla mütareke halindedir ve münasebetleri kesiktir. İsrail Devleti'nin bugünkü hudutları, mütareke ilân edildiği anda iki tarafın askerleri nerelerde bulunuyor idi iseler oradan çizilmiş ve yer yer acayip bir hal almıştır. Meselâ Ürdün ile İsrail hududu Jerusalem'in, yani eski Kudüs şehrinin içinden, sokakların ve duvarların kenarından geçerek şehri ikiye ayırmıştır; bir kısmında Ürdünlü'ler, öbür kısmında İsrailli'ler sırtları biribirlerine dönük olarak oturmaktadırlar. Kudüs'ün İsrail'e ait topraklarından çekilmiş olan yukarıdaki resimde gördüğünüz büyük kubbeli bina meşhur Hazret-i Ömer Camiidir ve Kudüs'ün Ürdün'e ait kısmında bulunmaktadır. Şehrin mukaddes bölgeleri Arap tarafında kalmıştır. Sağdaki resim Kudüs civarındaki Beyti Safafa köyünde çekilmiştir. Hudut, Araplarla meskûn bu köyün içinden ve yolun ortasından geçmektedir. Dikenli tel hududu gösteriyor. Bu yüzden köy halkı da ikiye ayrılmış; baba Ürdün'de, evlât İsrail'de, mektep binası o tarafta, talebeler burada kalmıştır. Akrabalar yolda karşı karşıya gelip konuşabilirler ama biribirlerine misafir gidemezler. Çünkü iki devlet arasında münasebet kesiktir. Sulh olsa bile, hudut böyle kalırsa, yolun sağında yürüyenler soluna ancak pasaportla geçebileceklerdir.

ATATÜRK ORMANI Tel-Aviv ile Hayfa yolu üzerindedir. Türkiye'den giderek İsrail'e yerleşen Museviler tarafından dikilmiştir. Bunlar ormanın biraz ilerisindeki 90 hanelik Geva - Karmel köyünde otururlar. Ziraatle meşgul oluyor, tavukçuluk, yumurtacılık yapıyor ve Atatürk Ormanı'nı seyrederken tatlı tatlı Türkiye'den bahsediyorlar. Sağda Kudüs'te bir Türk çeşmesi.

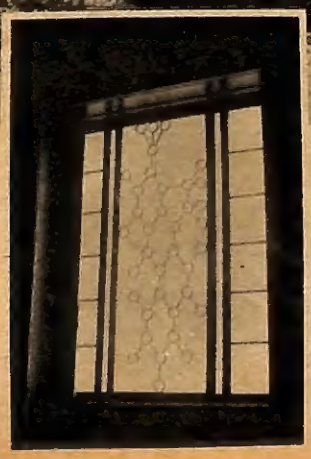

ILMİN YARDIMI — İlim İsrail'in başlıca dayanağıdır. İlk Cumhurreisi Weizmann tarafından kurulmuş olan İlmî Araştırma Enstitüsü, hükümetin çalışmalarını kolaylaştırmaktadır. Yukarıda Enstitü binasını, solda kütüphane penceresindeki süsü görüyorsunuz. Süs kimya formülüdür: Metil Kloranten!

KUDÜS — İsrail'in en dindar şehridir. Fakat yalnız Musevilik değil, dünyada mevcut her türlü din ve mezhep burada serbestçe yer almıştır. Yukarıda gördüğünüz gibi cami, kilise, havra yan yana, karşı karşıyadır. Sokaklarda sarıklı hocalara, papazlara ve hahamlara aynı zamanda raslarsınız, çan sesleri ile ezan biribirine karışıyor. Fakat Yahudilerin meşhur Ağlama Duvarı Kudüs'ün Ürdün tarafında kalmıştır.

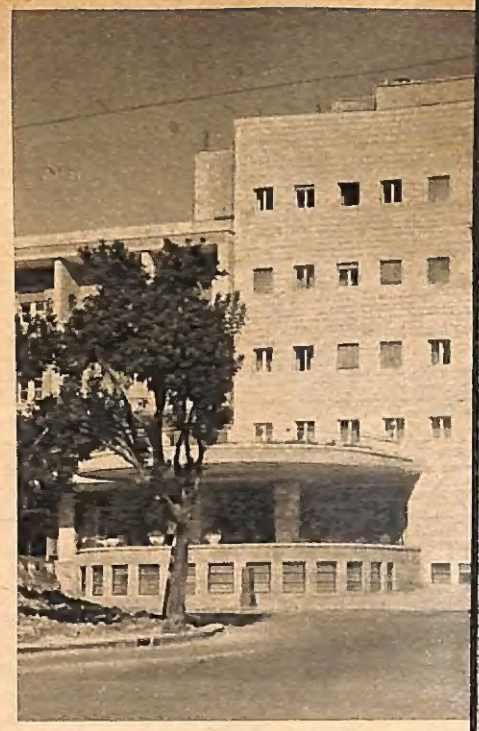

İSRAİL'DE

TEL-AVİV'DE, oturduğumuz otelde yemek zamanı bize hizmet eden garson Rusya'dan İsrail'e gelmiş bir Musevi idi. Diğer garson Almanya'dan gelmiş. Otel kâtibi Yugoslavya'dan, otelin sahibi İtalya'dan, odaların temizliğine bakan kadınlardan biri Polonya'dan, öteki Portekiz'den hicret edip İsrailli olmuş. Gece bekçisi ise nereden biliyor musunuz? Bizim Hasköy'den!

Otelin içinde kaç lisan konuşulduğunu tesbit edemedim. Çünkü bu insanlardan her biri geldikleri memleketin lisanından başka en az iki lisan biliyorlardı. Binaenaleyh müşterileriyle müşterinin arzu ettiği lisandan, kendi aralarında ise İbranice konuşuyorlardı. İsrail'de resmi lisan İbranice'dir. Ama yalnız İbranice değil, Arapça ve İngilizce de resmi lisan! Ama bu, İsrail'de konuşulan lisanların bunlardan ibaret olduğu mânasına gelmez. Kısaca söyliyeyim: Çince'den, Japonca'dan tutun da Cenubi Afrika dillerine kadar her lisanı konuşan insanlar burada vardır. Saymışlar, 76 lisan bulmuşlar. Çünkü dünyanın 76 memleketinden buraya insanlar gelmiş ve İsrail'li olmuştur. Bugün 1.800.000 i Musevi, 200.000 i Arap olmak üzere 2 milyon İsrailli mevcuttur.

IRK KOKTEYLİ

Her milletin aşağı yukarı tipleri vardır değil mi? Alman sarışın olur. İngiliz uzun boylu, beyaz olur. İtalyan ekseriya esmerdir. İranlı kalın kara kaşlıdır. İsveçli mavi gözlüdür. Çinli sarıdır. Habeşistanlı siyahtır. İsrailde ise belli başlı bir tip yok. Burada her türlü insan var. Siyahı var, sarısı var, beyazı var, Alman'a benziyeni, Çinli'ye benziyeni, Habeşistanlı gibi simsiyah olanı var, ama hepsi Musevi ve hepsi İsrailli. Çin Yahudisini Çinli'den ayırmanıza imkân yok. Gözler çekik! Zenci Yahudi de çıkık elmacık kemikleri ve yassı burnuyla zenci gibidir. Fakat Yahudidir ve İsrailli'dir.

İsrail her şeyden evvel dine dayanan bir devlet. Müşterek bir dile sahip olmak için yazması da, konuşması da — söylediklerine göre — çok güç olan Tevrat dilini resmî dil, Tevrat yazısını da resmî yazı olarak kabul etmiştir.

Bugün dünyanın herhangi bir

MODERN BINALAR — Kudüs'ün eski çehresini süratle değiştirmektedir. Büyük iş hanlarına, kat kat ve renk renk apartmanlara, otellere adım başında rastlanıyor. İşte Kudüs'ün en yeni otellerinden biri: Kings Hotel.

KADIN ASKER İsrail'de şaşılacak bir şey değildir. Sokaklarda kızlardan onbaşılara, çavuşlara sık sık rastlarsınız. Yandaki resimlerde jeep kullanan tüfekli bir neferle Kudüs sokaklarında Hayat'ı tetkik eden iki çavuş görüyorsunuz. Yalnız kızları ateş hattında muharebeye sokmuyorlar. Çünkü o zaman düşman bir kıza teslim olmamak için daha çetin harbediyormuş. İşte bu sebeple geri hizmet!

Sohbet KÖŞESİ

İsrail'e son yaptığı seyahat dolayısiyle arkadaşımız Şevket Rado'nun sohbetini bu hafta koyamadık. Özür dileriz.

HAYAT

memleketinden kalkıp İsrail Devleti'nin tebaası olmak üzere Tel - Aviv'e gelen bir Musevi, devlet kütüklerine kayıtlarını yaptırdıktan sonra, yaşı ne olursa olsun, İbranice öğrenmek üzere mektebe gönderiliyor. Arapça'ya çok benziyen İbraniceyi altı ayda öğretiyorlar.

ÜNİVERSİTE Kudüs'ün en büyük müesseselerinden biridir. Mütaaddit binalar yapılmış, fakat henüz tamamlanmamıştır. Bu binalar dünyanın zengin Yahudilerinin teberrularıyle inşa ediliyor. Üniversitede 76 memleketten gelmiş 5000 talebe vardır.

İSRAİL'DE CUMARTESİ

İsrail'de dindarlık müthiş! Cuma günü akşam üzeri saat beşe doğru Tel-Aviv'in en güzel caddesi sayılan Dzingof caddesine çıkacak olursanız ortada kimseyi göremez, âdeta nüfus sayımı yapılıyor zannedersiniz. Sebep? Şabat başlıyor; yani cumartesi geliyor. İşleri bırakıp herkes havraya gitmiştir ve pazar sabahına kadar işe el sürülmiyecektir. Cumartesi günü her taraf kapalıdır. Hattâ taksiler ve otomobiller de işlemez.

Hepsi değil, ama pek mutaassıp olan bir zümre var ki onlar cumartesi günü akşam üzeri ateş yakmamak ve bir fiilde bulunmamak için evlerinde elektrik düğmesini cuma akşamından çeviriyorlarmış! Jerusalem'de, şu bizim eski Kudüs şehrinde «bu mutaassıpların oturdukları sokaklara bir cumartesi günü otomobille girecek olursanız sizi taşlarlar» diyorlar. Neden? Çünkü otomobil kullanmakla cumartesi günü bir iş yapmış oluyorsunuz! Halbuki din cumartesi günü çalışmayı yasak etmiştir.

Bu mutaassıp zümre, tepesi yuvarlak siyah şapka, siyah cübbe giyiyor; başlarından şapkayı hiçbir zaman çıkarmıyorlar. Favorileri de uzatılmış ve kız saçı gibi örülmüştür; şapkalarının iki kenarından örümler aşağıya sarkıyor. Resimlerini çekmek istedikse de bunu şiddetle reddettiler. Türkiye'de bulunmuş bir Musevi dostumuz bunlar için: «Bizim Ticaniler!» diyordu.

TAASSUP VE HÜKÜMET

Mutaassıpların hükümetle de araları iyi değildir. Onlar İbranice'nin resmî yazı dili olarak kullanılmasına ve konuşulmasına fena halde kızıyorlarmış. Çünkü İbranice Tevrat dilidir. Gündelik hayatta kullanılamaz. Kendileri Yidiş denilen Almanca kırması bir dil konuşuyorlar.

Mutaassıplar hükümete kızıyorlar. Çünkü hükümet kızları da askere alıyor. İsrail'de 18 yaşına basan bir kız, tıpkı erkekler gibi, askerlik şubesine çağrılarak kıtaya sevkedilmekte, iki sene mecburi hizmet görmektedir. Fakat şayet askere çağrılan kız kendisinin «dindar» olduğunu ileri sürerse bunları alamıyorlarmış. Ama son zamanlarda bazı kızların, dindarlığı, askere gitmemek için bir bahane olarak kullandıkları görüldüğünden «dindar» olduklarını söyliyerek askere gitmiyen kızların hususi hayatları bir teşkilât tarafından takip ediliyormuş. Böyle bir kızı, meselâ günün birinde, bir toplantıda bir erkekle dansettiği görüldü mü, bu hareketiyle dindar olmadığını belli ettiğinden kolundan tuttukları gibi askere sevkediyorlarmış.

İSRAİL'İN DERTLERİ

Aksilik etmelerine rağmen mutaassıplara hükümet pek ses çıkaramamaktadır. Çünkü Amerika'daki zengin Museviler kendilerine dua etsinler diye bunlara her sene birkaç milyon dolâr teberruda bulunmaktadırlar. Bu paradan İsrailî mahrum etmeğe kimse razı değil!

İsrailin hakikaten çok paraya ihtiyacı vardır. Çünkü dertleri pek fazladır. Her şeyden evvel etraflarını çevirmiş olan Arap devletleriyle henüz sulh haline geçememişlerdir. Binaenaleyh silâh elde beklemek zorundadırlar. Kadın erkek 48 saatte seferber olacak şekilde teçhiz ediliyorlar. Orduyu beslemek, silâh almak lâzım.

İsrail'e her sene dünyanın her tarafından 20 - 30 bin yeni muhacir gelmektedir. Bu sene Romanya hükümeti birdenbire 80 bin Yahudi göndereceğini bildirmiş, İsrail hükümetinin plânları altüst olmuştur. Çünkü ancak 30 bin kişiyi iskân edecek şekilde hazırlanmıştı. Bunları nerede barındıracak, nerede iş bulacaktır? Bir yardım temin etmek ümidiyle Vekiller biribiri arkasından Amerika'ya gidiyorlar.

İsrail Devleti verimli yeni bir arazi kazanmak için çölü mümbit bir hale getirmeğe çalışmaktadır. Bunun için de su lâzım. Weizmann İlmî Araştırma Enstitüsü deniz suyundan tatlı su yapmanın çarelerini aramaktadır. Geçinebilmek için daha çok toprak ekmek icap ediyor.

Bu sebeple toprakları sulamak için borular döşeniyor. Yollar ağaçlandırılıyor, ormanlar hazırlanıyor ve mütemadiyen apartmanlar, evler, köyler yapılıyor. Hiçbir memlekette bu kadar kısa zamanda bu kadar çok mesken yapılmamıştır.

İsrail'de yenileştirme eskiyi ele alıp imar etme şeklinde değildir. Bir köyün büyümesi icap ediyorsa eski köyü olduğu gibi yerinde, eski haliyle bırakıyor; onun yanıbaşında yepyeni binalarla yeni köy meydana getiriyorlar. Böyle büyümüş köylere girdiğiniz zaman eski ile yeniyi yan yana veya karşı karşıya görebilirsiniz.

Bunların dışında, Tel-Aviv'den güneye doğru giderken büyük asfalt yol çölün içinden geçmektedir. Biz Berşeba'ya kadar gittik. Çölün her tarafına su sevketmek için Pipe - line'ler yapılmıştır. Geniş asfalt yolun iki tarafında üçer sıra ağaç dikilmiştir. Bu ağaçlar şimdiden 6 - 7 metreyi bulmuştur.

İsrail hükümetinin derdi çoktur. Memlekette 12 parti var. Çoğu muhalefette. Hükümet koalisyon hükümeti. Mecliste 6 mebusu bulunan Komünist partisi de muhalefetin başında geliyor. Muhalefet hükümete şiddetle çatmaktadır. Biz orada iken bir gazete Ben Gurion'u iş yapmasını bilmiyen, beceriksiz bir adam olarak itham ediyordu.

İsrailli'lerin nasıl yaşadıklarını ve nasıl çalıştıklarını da gelecek haftaki yazımda okuyacaksınız.

BEKLENEN BAHAR — Büyük uçak kazasından âdeta bir mucize ile kurtulan Başvekili bütün memleket heyecanla karşıladı ve bu kurtuluş hâdisesinin uyandırdığı sevinç iktidar lideri ile muhalefet liderini [illegible] alanında kucak kucağa getirdi. Hayat bu tarihi tabloyu tesbit etmiş olmakla büyük bir zevk duymaktadır.

Hayat BAILEY'LERİN MECMUAMIZ VASITASİYLE TÜRK HALKINA GÖNDERDİKLERİ MESAJ

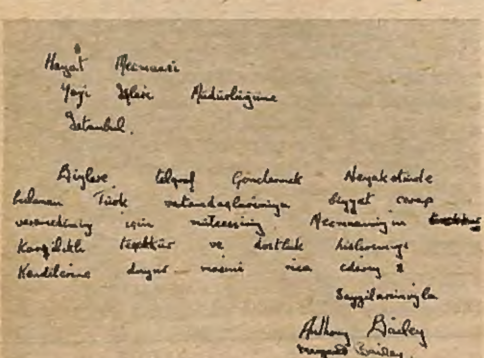

Hayat Mecmuası
Yazı İşleri Müdürlüğüne
İstanbul.

Bizlere telgraf [illegible] [illegible] bulunan Türk vatandaşlarımıza bizzat cevap veremediğimiz için müteessiriz. Mecmuanızın [illegible] teşekkür ve dostluk hislerimizi kendilerine duyurmanızı rica ederiz.

Saygılarımızla
Anthony Bailey
Margaret Bailey

BAILEY'LERIN MESAJI — Muhabirimizin yardımı ile Bailey'lerin Türkçe olarak yazdıkları mesaj.

Sayın Başvekilimiz Adnan Menderes'i feci uçak kazasından sonra çiftliklerine götürerek ilk yardımı yapan Bailey ailesi, geçenlerde Londra muhabirimiz Edibe Dolu'yu davet ederek Türkiye'den aldıkları sayısız teşekkür telgraflarını gösterdiler. Bailey'ler, Türkçe olarak çekilmiş bu telgrafları muhabirimize tercüme ettirdikten sonra, mukabil teşekkür mesajlarının HAYAT mecmuası vasıtasiyle Türk milletine duyurulmasını rica ettiler. Bu arzuyu büyük memnunlukla yerine getiriyoruz.

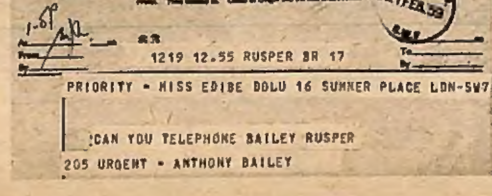

POST OFFICE
TELEGRAM
21 FEB 59
1219 12.55 RUSPER SR 17
PRIORITY - MISS EDIBE DOLU 16 SUMNER PLACE LDN-SW7
:CAN YOU TELEPHONE BAILEY RUSPER
205 URGENT - ANTHONY BAILEY

Üstte Bailey'ler, solda da Londra muhabirimiz Edibe Dolu'ya gönderdikleri davet telgrafı görülüyor.

SAN REMO FESTİVALİ'nden ÇEHRELER

Cenova ile Nis arasında bulunan, İtalyan Riviyerası'nın bu şirin kasabası, şubat sonunda gene hareketli günlerinden birkaçını yaşadı. 4 üncü San Remo Caz Festivali münasebetiyle Amerika ve Avrupa'nın en meşhur müzisyenleri ile çoğu gençlerden müteşekkil meraklılar, bu küçük kasabada günlerce dansettiler, çılgınlar gibi eğlendiler...

İNGİLİZ — Modern desenlerle dekore edilmiş olan müzik sarayının sahnesi daha çok siyahi sanatkârlar tarafından istilâ edilmişti. İngiltere'den gelmiş olan Joe Harriot'u, yukarıda solosunun en hararetli kısmında görüyorsunuz.

TEMPO — İsveçli Lars Gullin ve İtalyan Valdambrini - Basso triosu, modern cazın en iyi örneğini vermişlerdi. Festivalde bu yıl en çok alkışlanan üç kişiyi göstermek lâzım gelirse bu grupu tereddütsüz ayırabilirsiniz.

HARİKA SAKS — Amerikalı siyahi saksofoncu, alto saksofonu ile kendine has olan stili sayesinde dinleyicileri âdeta büyülemişti. «Flamenco» isimli parça salonu coşturuyordu. Sonny Rollins bu yüzden büyük sükse kazandı.

1 milyon dolâr para, ayda 3000 dolâr nafaka. Bu, Eddie'nin boşanmak için ödediği miktardır!

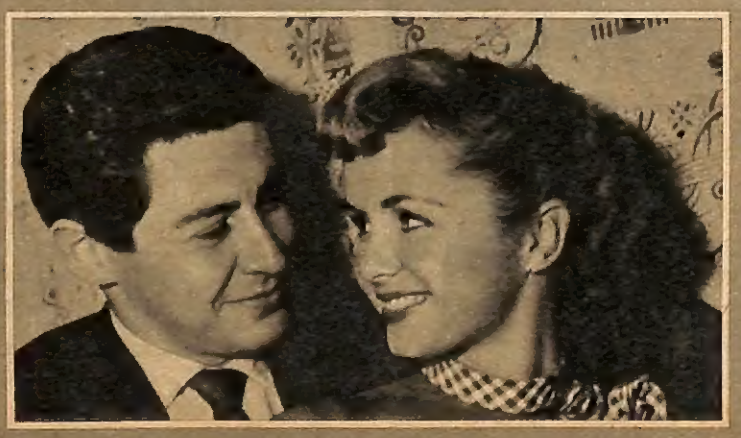

Kadın sakin bir sesle konuşuyordu:

«Kocam başka kadınla münasebette.»

Celse sonunda hâkim kararını bildirdi. Üç buçuk yıldan beri evli olan film artistleri Debbie Reynolds ile Eddie Fisher ayrılacaklardı. Eddie artık serbestti. Fakat Kaliforniya kanunlarına göre öbür kadın yani Elizabeth Taylor ile bir sene evlenemiyecekti. Boşanma Eddie'ye çok pahalıya mal oldu. Debbie'ye şunları verecekti:

Palm Springs'de 200.000 dolârlık bir çiftlik, ellişer bin dolârlık yedi hayat sigortası poliçesi, üç banka hesabı, bir Lincoln otomobil, ailenin kamp malzemesi, uranyum araştırma cihazları ile teçhiz edilmiş bir Jeep, 125.000 dolâr kıymetinde olan Los Angeles'teki ev, iki çocukları ve Debbie için de senede 36.000 dolâr nafaka. Debbie Reynolds tekrar evlendiği takdirde bu meblâğ 10.000 dolâra inecektir.

EDDIE VE DEBBIE MESUT GÜNLERİNDE.

İngiliz Sarayı'na en yakın çevrelerin ifadesine göre :

Bütün Hususiyetleriyle Kıraliçe Elizabeth ve Kocası Prens Philip

3

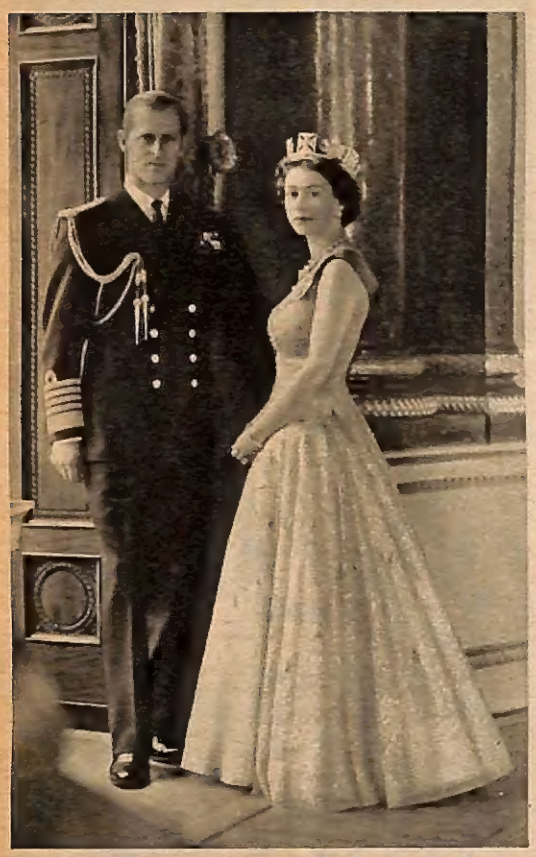

Kıraliçe ile Prens Philip Buckingham Sarayı'nın müzik salonunda. Elizabeth'in üstünde altın ve gümüş işlemeli beyaz tülden bir elbise vardır. Üstündeki elmas ve inciden mücevherler paha biçilmez değerdedir. Sol omuzundan inen kurdele Dizbağı Nişanı'nı göstermektedir. Dizbağı ile St. George nişanları tamamen elmastandır. Sol omuzunda görülen minyatürler Kıraliçenin babası ile büyükbabasının resimleridir. Prens Philip'in giymiş olduğu elbise ise, Amiral üniformasıdır.

Derleyen : D. MASON — Çeviren : A. MAZHAR KUNT

KRALİÇE kadar giyimine titizlik gösteren kadın dünyada nadir görülür. Hattâ İngiltere'de gardroba onun kadar ehemmiyet veren kimse olmadığı rivayet edilmektedir. Kıraliçenin emrinde dört terzi ustası, üç dikişçi kadın, bir korseci ve bir ayakkabıcı vardır.

Onun işini görmek dünyanın en yorucu vazifelerinden biridir dense yerinde olur. Arzusuna uymıyan en ufak bir şey için kıyametleri koparır. Zira - cüsse itibariyle ufak tefek olmakla beraber - daima büyük ve azametli görünmek ister.

1956 da İsveç'e yaptığı bir seyahatte beraberinde götürmek istediği bir elbise için işçilerin çekmediği kalmamıştı. Seyahat on gün sürecekti. Üç günü resmi protokole ayrılmış geri kalan 7 günü de serbest bırakılmıştı. Bu sebeple Kıraliçe yanına incilerle işlenmiş bir kokteyl elbisesi de almak istiyordu. On santimetre karelik yeri işlemek için bir dikişçi dört saat uğraştı. İşin sonuna gelmek üzereydi ki Kıraliçe odaya girip elbiseye baktı ve:

— Hoşuma gitmedi... dedi. Böyle istemiyordum, incilerin biçimi başka türlü olacak...

Dikişçi kadına istediği biçimi göstererek:

— Baştan yapın... dedi.

— Fakat Majeste, saat beşe kadar bitirmeme imkân yok!

— O halde bitirene kadar çalışın. Elbiseyi bu akşam görmek istiyorum, diyerek odayı terketti.

Biri durumu usulca Edinburg Dükûne bildirmişti. Biraz sonra oraya gelen Dük dikişçi kadını üzüntülü bir halde buldu:

— Verin bakayım şimdiye kadar ne yaptınız.. dedi.

Dük elbiseyi iyice tetkik ettikten sonra omuzlarını silkti.

— Ben bir kusur görmüyorum, verilen örneğe aynen uyuyor. Beğendim. Bırakın olduğu gibi kalsın!

— Ama... Kıraliçe...

Dediğimi yapın... diye Dük sertçe kadının sözünü kesti. Üst tarafını bana bırakın, üzülmenize de lüzum yok!

Bir saat kadar sonra Dük uşaklardan birini göndererek elbiseyi aldırttı. Arkasından kendi de Kıraliçenin dairesine girdi. Odada neler olup bittiğini Allah bilir, yalnız Dük Kıraliçenin odasından çıktığı zaman yüzü hiddetten kıpkırmızı idi. Kıraliçeyi yakınları ancak ertesi sabah tekrar görebildiler. Kahvaltı sofrasında kocasının mevcudiyetinden habersiz gibi oturuyordu. Bu gergin hava o gün bütün hazır bulunanların da keyfini kaçırmıştı.

— Kıraliçe gibi ufak tefek bir kadını süslemek hakikaten kolay değil... diye terzilerinden biri dert yanıyor. Boyu topu topu 1.60, halbuki Prenses Margaret 1.55 boyu ile ondan daha ufak olmakla beraber onu giydirmek hiç de mesele değildir, çünkü ne istediğini bilir. Buna mukabil Kıraliçeyi memnun edebilmek pek müşküldür.

SARAYDA AİLE KAVGASI

Kıraliçenin nedimelerinden ona en yakın olan ve daima yanından ayırmadığı biri vardır. Adı Margaret MacDonald'dır. Aslında bu İskoçyalı bir köylünün kızı idi. Yirmi iki senedir Kıral ailesine hizmet etmektedir. Saray erkânı ona kısaca «Bobo» der. Yalnız Kıraliçe yüzgöz olmamak için onu bu isimle çağırmaz. Buna rağmen Kıraliçenin en yakın nedimesi odur. Kıraliçe, onun yerine başka kimsenin muvakkaten de olsa hizmet etmesini istemez. Geçen sene Bobo mide rahatsızlığından hastahanede yatarken, Kıraliçe, mutadı hilâfına bu nedimesini ziyaret etmek maksadiyle bizzat Bobonun yattığı hastahaneye kadar gelmek lûtfunda bulunmuştu.

pot kırdığı hiç görülmemiştir. Boşboğazlığı da yoktur. Saraya ait sırları dışarı çıkarmaz. Lâkin anlatacağımız hâdiseyi ondan başka birinin nakledemiyeceğine göre, Bobo'nun da ara sıra ağzından lâf kaçırdığı anlaşılıyor.

İtiraza hiç tahammülü olmıyan Kıraliçe bir gün kocasına fevkalâde kızmıştı. Hâdiseye sebep olan münakaşanın tek şahidi Bobo idi. Philip o gün Kıraliçeye, Bobo'nun yanında, pek iyi şöhreti olmıyan bir gece kulübüne gitmek istediğini söyledi. Kıraliçe itiraz etti:

— Biliyorsun, bu gibi kulüplere gitmeni istemiyorum. Başka erkekler giderse belki bir şey çıkmaz ama İngiltere Kıraliçesinin kocasının böyle âdi bir yere gitmesi doğru değildir.

— Evet ama arasıra halk arasında da görünmek lâzım. Taht'a karşı sempati toplamak ancak bu gibi temaslarla olur. Halktan uzak kalıp her yerden elimizi ayağımızı çekmemeliyiz.

— Gitmiyeceksin! diye Kıraliçe kesin bir lisanla emretti.

Dük sükûnetle:

— Öyle bir giderim ki... diyerek kapıyı vurup çıktı...

Kıraliçe âdeta kendinden geçerek arkasından hiddetle bağırdı:

— Öyleyse bir daha geri de gelme!...

Ertesi gün gazeteciler Buckingham Sarayı'nın basın temsilcisinden Kıraliçe ile Dük'ün bir akşam evvel atıştıkları şayiasının doğru olup olmadığını soruyordu. Böyle bir şey şayet varitse, acaba hâlâ devam ediyor muydu? Çünkü Kıraliçenin «bir daha geri gelme» dediği söyleniyordu.

Bütün Saray telâş içindeydi. Bu haber şayet duyulursa, İngiltere yerinden oynardı. Basını da atlatmıya imkân olmıyacaktı, zira her nasılsa bir ip ucu yakalamışlardı. Ama bu ifşaatı, bu hainliği kim yapmış olabilirdi?..

Kıraliçe bunu tahmin edebilirdi. Bu, Bobo'dan başkası olamazdı. Müessif hâdiseye şahit olan tek insan o idi. Şu halde gazetecilere bu kadar sıhhatli havadis verebilecek yegâne sahıs ancak Bobo olabilirdi.

Kıraliçe ve Prenses Margaret Londra'nın Empire Theatre sinemasında, «River Plate Savaşı» filminin galasından sonra B. Bardot'nun elini sıkarken. Kıraliçe, bu gibi toplantılara biribirinden şahane elbiseler giyerek gider.

Elizabeth durumu tahkik ettiriyordu. Bu ise Bobo MacDonaldı çok müşkül ve fena durumda bırakacaktı. Öbür taraftan Kıraliçenin şahsı için de vaziyet pek iyi sayılmazdı. Zira Dük ile aralarında esaslı bir kırgınlık olduğunu kimseden saklamak imkânı kalmamış gibi görünüyordu. Bobo MacDonald her ne kadar bu mesele ile ilgisi olmadığını iddia etmişse de, Kıraliçe işi derinleştirmiş hattâ Scotland Yard'dan yardım bile istemişti.

Bobo'nun bu işte kabahatli olup olmadığı mütalâa ediledursun, bu arada hizmetçi kızlardan birine derhal yol verildi. Zira kızın basına mensup biriyle alâkası olduğu tesbit edilmişti. Bu kız münakaşanın devamı boyunca yatak odasını düzeltmekle meşgul bulunduğu halde, Saray hizmetlilerine cansız eşya nazariyle bakıldığı için, varlığı farkedilmeden konuşulanlara kulak vermiş olması mümkündür.

Londra'nın Babıâlisi olan Fleet - Street'e Buckingham Sarayın'na ait pek mahrem haberler sık sık sızmaktadır. Neşrolunan bu haberler hakikate uygun olduğu müddetçe, gazetecileri mesul tutmak imkânı yoktur.

Tabii gazeteci de cezalanacağını dahi bilse bu haberlerin membaını hiçbir zaman ifşa etmez. Kıraliçe kendinden ve ailesinden bahseden gazeteleri muhakkak ki susturmak emelindedir. Kıraliçeye kalsa, kendi basın sekreterinin müsaade ettiklerinden başka kendine dair hiçbir havadisin basılmasını istemez. Sızan haberlere göre, Kıraliçe Parlâmentodan bir kanun çıkarılmasını istiyecektir. Bu kanuna göre Kıral ailesine ait yazılar kendi tasvibinden geçmedikten sonra neşredilemiyecektir.

SEN ŞIMARIKSIN!

Sunday Observer mecmuasının neşrettiği bir yazı Kıraliçeyi bilhassa sinirlendirmişti. Bu yazıda bazı eski Kıraliyet şatolarının masrafının devlete yüklenmesine mukabil, Holânda Kıraliçesinin Amsterdam ve Den Haag'daki şatolarını kapatarak daha mütevazı bir konağa yerleştiği anlatılıyor ve bir mukayese yapılıyordu.

Kraliçe bunu okuduktan sonra Dük'e bu mevzuu açarak sordu:

— Bu mecmuanın benim işlerime müdahale etmeğe ne hakkı var? Beni ne diye bir başka Kıraliçeyle mukayeseye kalkışırlar?

Dük şu cevabı verdi:

— Bu adamları yazmaktan menedemeyiz. Vatandaşlar hürdür, istediklerini yazabilirler.

— Galiba sen de onların tarafını tutuyorsun... diye Kıraliçe hıçkırdı... Sen de benim herkesin içinde fakir bir kadın gibi yaşamamı istiyorsun galiba.

— Çocuk gibi hareket ediyorsun. Sen şımarıksın, bütün mesele bundan ibaret. Halbuki zamana uymak lâzım, bu da senin işine gelmiyor.

ŞÖVALYE OLACAK ADAM

«The National and English Review» adl dergide Kıraliçe aleyhinde yazdığı bir yazıda, muhafazakâr Eton okulu talebelerinden 33 yaşındaki Lord Altrincham şöyle diyordu:

«Kıraliçeye yaptırılan konuşmalardaki ifade tarzı henüz olgunlaşmamış bir mektep talebesininkinden farksızdır. Bu şekildeki konuşmalarla kimseyi ikna edemez, ancak herkesin başını ağrıtır»

Kıraliçe, Altrincham'ın bu ithamlarını okuyunca çileden çıktı. Sağlam kaynaklardan öğrenildiğine göre, Altrincham'ın hemen huzuruna getirilmesini istedi. Kendisine münasip bir lisanla, bu işin zorla yaptırılamıyacağını, Lord'un ancak kendi arzusuyla huzura çıkabileceği anlatıldı. Bunun üzerine Kıraliçe Prens Philip ve amcası Glocester Dükü'nü sabah karanlığında yanına çağırtarak onlarla mesele hakkında uzun uzun görüştü:

— Böyle haddini bilmez delikanlılar bana hücum ederken ben sakin sakin oturacak mıyım? Bana kimse mektep kızı yahut konuşurken baş ağrıtıyor diyebilir mi? Viktoria zamanında olsa asillerden biri bunların göğsünü kılıçla delerdi.

Altrincham'ın makalesinden daha sert tenkitler yapan Malcolm Muggeridge'in yazısı çıktığı zaman çıkan bir hâdise Elizabeth'in de kulağına geldi. Elizabeth'in sadık teb'asından iki kişi bu iki münekkidin üstüne hücum ederek tokatlamışlardı. Tokat atanlardan biri mahkemeye celbedilmiş ve para cezasına çarptırılmıştı.

Kıraliçe bunu duyar duymaz, hususi kâtibi Sir Michael Adeane'i çağırtarak:

— Dün mahkûm olan adamı çağırtın şövalye yapacağım... dedi. Çünkü o bunu haketti.

Adeane ne yapacağını şaşırdı ve Kıraliçeye bunun pek basit birşey olmıyacağını anlatmağa çalıştı.

Elizabeth mağrur bir eda ile:

— Neden! Ben Kıraliçe değil miyim? İstediğimi şövalye yapamaz mıyım?... diye cevap verdi.

Sir Michael, Kıraliçe'yi tekrar fikrinden caydırmağa çalıştı:

— Yapsanız bile bu belki onlar için de fazla makbule geçmez.

Kıraliçe'nin cevabı kesindi:

— Ben bu işi yarın sabah başvekille konuşacağım.

Neticenin ne olduğunu kimse bilmiyor. Fakat Kıraliçenin davet fikrinden tekrar bahsolunduğunu duyan da olmadı.

Bu hâdise de gösteriyor ki, Kıralice bir Viktoria devri hükümdarı gibi saltanat sürmek ihtiyacındadır.

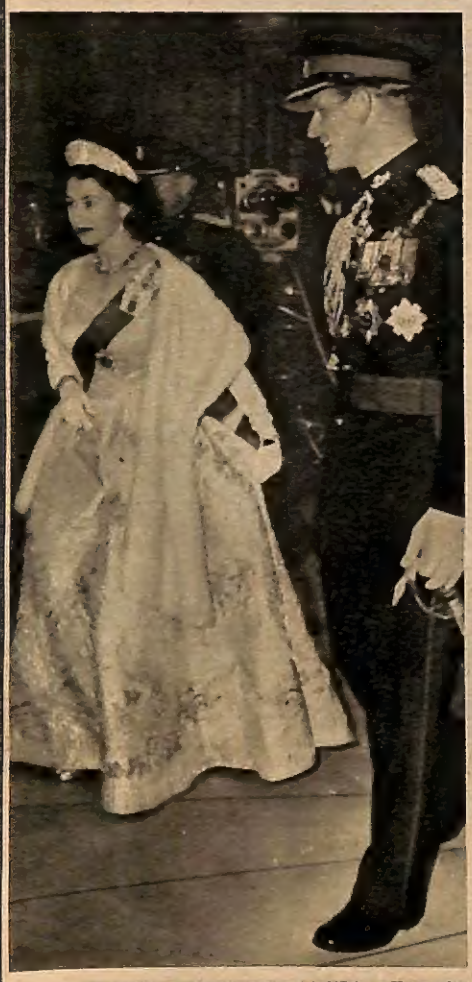

Kıraliçe, Philip'le birlikte Kanada'ya yaptıkları bir seyahat esnasında.

GELECEK SAYIDA: Kıraliçe'nin muktesit olmadığı hususlar — Saray İngiltere'ye pahalıya mı maloluyor — Hayatımın geri kalan kısmını dul geçirmek istemem — Ressamın verdiği ders.

GRAFİKA

Mektepten dönen çocuklarınıza

kolay ve nefis bir kek!

SÜTLÜ KEK

Kullanılacak malzeme: 1 çay fincanı erimiş SANA, 2 çay fincanı toz şeker, 2 çay fincanı süt, 3 1/2 çay fincanı un, 4 yumurta, 3 kaşık beking povder, 1 limon kabuğu rendesi.

Yapılması: Erimiş ve soğumuş olan SANA'ya, şeker azar azar ilâve edilerek hep dövülür, yumurtalar birer birer konur ve gene yumurta teli ile iyice vurulur. Limon rendesi ilâve edilir, tahta kaşık ile karıştırarak münavebe ile süt ve beking povderle elenmiş un konarak suluca bir hamur elde edilir. Kalıp veya fırın tencere yağlanır, hamur konur, orta hararetteki fırında pişirilir.

Sana

Daha sıhhî ve daha lezzetli yemekleriniz için...

S.155

Beyaz Perdenin Yeni

MİLYONLAR KONUŞUYOR — Hollywood'lu prodüktörler Elizabeth Taylor'a yalnız bu kusursuz cazibesi için yüz binlerce dolâr ödemiyorlar. En güç dramatik rollerin dahi altından kalkabilen, filmleri milyonlarca hasılat sağlıyan Liz, ne istese haklı. Aktris «Kızgın Teneke Damdaki Kedi» filmindeki rolü için Metro Goldwyn Mayer'den 500.000 dolâr almıştı. United Artists kumpanyası geçenlerde Liz'i «Tahterevalli İçin İki Kişi» filmine angaje ederken de aynı meblâğı ödemeyi kabul etti. Yakında çevrilmesine başlanacak olan bu kordelenin aktörü Gregory Peck. Hollywood, Liz'e film başına 500.000 dolâr verirken, emektar Spencer Tracy'nin «Son Alkış» adlı son filmindeki rolüne 250.000 dolâr kıymet biçmiş. Debbie Reynolds'un bu yıl çevireceği kordeleden her biri için alacağı ücret yine 500.000 dolâr.

ELVIS PRESLEY — M.G.M. hesabına çevirdiği «Jailhouse Rock» filmindeki rolü için 250.000 dolâr ücret alan ve ayrıca kârın % 50 sine ortak olan Elvis Presley'in hesabı 800.000 doları buluyor. 20th Century Fox şirketi önümüzdeki yıl Presley'i aynı şartlarla yeni bir filme angaje etti. Öte yandan şarkıcı aktör, prodüktör Hal Wallis ile olan kontratı gereğince, terhis olduktan sonra Wallis hesabına iki film çevirecek. Bu filmlerden 900.000 dolârlık bir kâr ümit ediyor.

KIRK DOUGLAS — Kirk Douglas da, John Wayne ve Burt Lancaster gibi, aynı zamanda büyük bir prodüksiyon firmasının sahibi. Prodüktör Kirk Douglas, aktör Kirk Douglas'ı filmlerine angaje ederken de bir ücret ödüyor tabii... Meselâ «Vikingler» filmi için aktör Douglas'a 350.000 dolâr ücret ödenmiş ve ayrıca kârın % 15 i kadar bir hisse verilmiş. Douglas, Burt Lancaster'in firması hesabına çevirdiği «Şeytanın Uşağı» adlı filmindeki rolü için de 350.000 dolâr almış.

Milyonerleri...

Sinema dünyasına artık artistler hükmediyorlar. Beyazperde yıldızlarının prodüktörlerden talep ettikleri ücretler son birkaç yıl zarfında tahmin edilmiyecek derecede artmış bulunuyor. Rol aldıkları filmlerden muayyen bir ücretten başka filmin kârından da pay alan yıldızlar bu suretle astronomik kazançlar sağlıyor

ROMY SCHNEIDER — Şimdi Alman sinemasının en fazla hasılat sağlıyan yıldızı. Filmleri hemen daima gişe şampiyonu olduğu için, prodüktörler aktrise istediği parayı veriyorlar. Romy «Sisi» serisinden üç film için 6.000 er dolâr almıştı. «Üniformalı Kızlar» daki rolü için kendisine 37.000 dolâr ödendi ve filmin kârından % 3 hisse verildi. «Liebleı» adlı son filminden 126.000 dolâr aldığı söyleniyor.

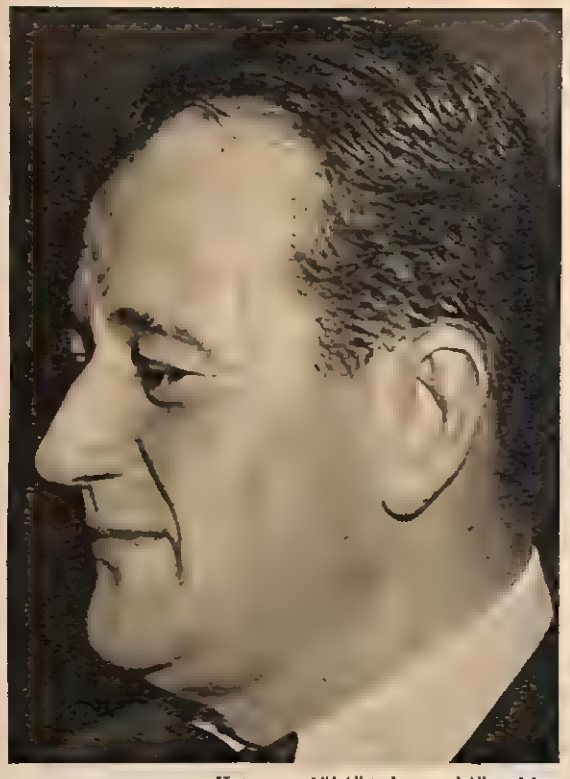

JOHN WAYNE — Hem prodüktör, hem aktör olduğu için yıllık kazancı hadsiz ve hesapsızdır. Wayne'in sahibi bulunduğu Batjac kumpanyası United Artists hesabına filmler çeviriyor. Aktör, William Holden ile birlikte oynadığı «Süvariler» adlı filmdeki rolü için 750.000 dolâr aldı. Bu meblâğ kendisine 10 senede ödenecek. Wayne'i bundan aşağı ücrete angaje etmek imkânsız. Oğlu Pat Wayne, Warner'den 250 dolâr haftalık almakta.

FRANSA'NIN SEVİMLİ BARDOT'SU

Avrupa'daki barem pek tabii olarak Hollywood'a uymaz. Brigitte Bardot'nun film başına kazancı 200.000 dolâr ile 250.000 dolâr arasında değişiyor. Brigitte kazandığı paralarla, dizi dizi inciler alacağı yerde ufak bir «snack - bar» satın almış. Fransız filmcileri, Martine Carol ve Gerard Philipe'e B. B. nin ücretinin ancak yarısını veriyorlar. Gina Lollobrigida ise «Kanun» adlı son filminden 750.000 dolâr almış. Oysa ki Sophia Loren film başına Hollywood'da 300.000 dolârdan aşağı ücret almıyor.

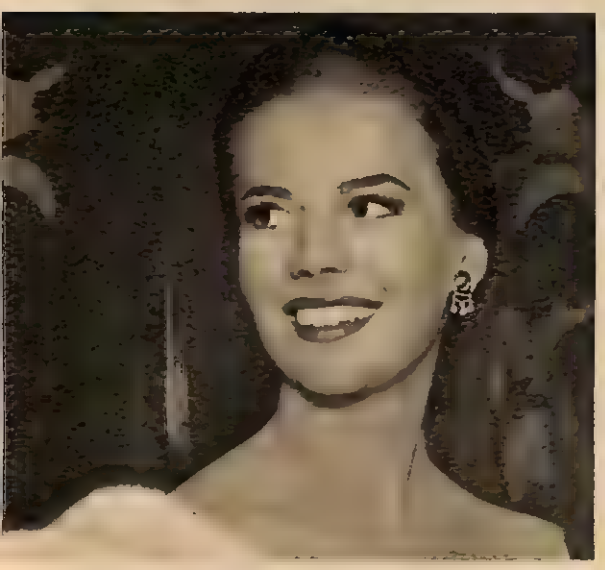

NATALIE WOOD — Birkaç aydan beri cezalı. Sebep, kontratla bağlı bulunduğu Warner Bros kumpanyasına itiraz etmiş olması. Warner Bros iki yıl önce 400 dolâr haftalıkla bağladığı Natalie'ye 1958 temmuzundan itibaren 1000 dolâr haftalık vereceğini vaad etmiş. Fakat söz unutulmuş, aktrisin haftalığı sadece 750 dolâra çıkarılmış. Şimdi Natalie bonservisini istiyor ve serbest çalışacağını söylüyor. Film başına istediği ücret 250.000 dolâr ve kârdan hisse.

ÖMÜR BOYUNCA GELİR — William Holden'in «Kwai Köprüsü» filmindeki % 10 kâr hissesi şimdilik 2.000.000 dolâr. Beş yıl zarfında bu meblâğın 2.500.000 dolârı bulacağı hesaplanıyor. Columbia şirketi aktörle yaptığı anlaşmaya göre, bu astronomik borcu 50.000 dolârlık yıllık taksitlerle 50 yıl zarfında ödiyecek. Aktörler bu şekilde gelirlerini bölmekle vergi nispetlerini düşürmüş oluyorlar. Holden'in «Süvariler» adlı son filmindeki ücreti de 750.000 dolâr. United Artists kumpanyası bu meblâğı 75.000 dolârlık taksitlerle 10 senede ödiyecek.

Beyaz Perdenin Yeni Milyonerleri...

Sinema dünyasına artık artistler hükmediyorlar. Beyazperde yıldızlarının prodüktörlerden talep etmekleri ücretler son birkaç yıl zarfında inanılmayacak derecede artmış bulunuyor. Rol aldıkları filmlerden muayyen bir ücretten başka filmin kârına da ortak olan yıldızlar bu sayede astronomik kazançlar sağlıyor.

MİLYONLAR KONUŞUYOR — Hollywood'lu prodüktörler Elizabeth Taylor'a yalnız bu kusursuz cazibesi için yüz binlerce dolâr ödemiyorlar. En güç dramatik rollerin dahi altından kalkabilen, filmleri milyonlarca hasılat sağlıyan Liz, ne istese haklı. Aktris «Kızgın Teneke Damdaki Kedi» filmindeki rolü için Metro Goldwyn Mayer'den 500.000 dolâr almıştı. United Artists kumpanyası geçenlerde Liz'i «Tahterevalli İçin İki Kişi» filmine angaje ederken de aynı meblâğı ödemeyi kabul etti. Yakında çevrilmesine başlanacak olan bu kordelenin aktörü Gregory Peck. Hollywood, Liz'e film başına 500.000 dolâr verirken, emektar Spencer Tracy'nin «Son Alkış» adlı son filmindeki rolüne 250.000 dolâr kıymet biçmiş. Debbie Reynolds'un bu yıl çevireceği kordeleden her biri için alacağı ücret yine 500.000 dolâr.

ELVIS PRESLEY — M.G.M. hesabına çevirdiği «Jailhouse Rock» filmindeki rolü için 250.000 dolâr ücret alan ve ayrıca kârın % 50 sine ortak olan Elvis Presley'in hesabı 800.000 doları buluyor. 20th Century Fox şirketi önümüzdeki yıl Presley'i aynı şartlarla yeni bir filme angaje etti. Öte yandan şarkıcı aktör, prodüktör Hal Wallis ile olan kontratı gereğince, terhis olduktan sonra Wallis hesabına iki film çevirecek. Bu filmlerden 900.000 dolârlık bir kâr ümit ediyor.

KIRK DOUGLAS — Kirk Douglas da, John Wayne ve Burt Lancaster gibi, aynı zamanda büyük bir prodüksiyon firmasının sahibi. Prodüktör Kirk Douglas, aktör Kirk Douglas'ı filmlerine angaje ederken de bir ücret ödüyor tabii... Meselâ «Vikingler» filmi için aktör Douglas'a 350.000 dolâr ücret ödenmiş ve ayrıca kârın % 15 i kadar bir hisse verilmiş. Douglas, Burt Lancaster'in firması hesabına çevirdiği «Şeytanın Uşağı» adlı filmindeki rolü için de 350.000 dolâr almış.

ROMY SCHNEIDER — Şimdi Alman sinemasının en fazla hasılat sağlıyan yıldızı. Filmleri hemen daima gişe şampiyonu olduğu için, prodüktörler aktrise istediği parayı veriyorlar. Romy «Sisi» serisinden üç film için 6.000 er dolâr almıştı. «Üniformalı Kızlar» daki rolü için kendisine 37.000 dolâr ödendi ve filmin kârından % 3 hisse verildi. «Liebe» adlı son filminden 125.000 dolâr aldığı söyleniyor.

JOHN WAYNE — Hem prodüktör, hem aktör olduğu için yıllık kazancı hadsiz ve hesapsızdır. Wayne'in sahibi bulunduğu Batjac kumpanyası United Artists hesabına filmler çeviriyor. Aktör, William Holden ile birlikte oynadığı «Süvariler» adlı filmdeki rolü için 750.000 dolâr aldı. Bu meblâğ kendisine 10 senede ödenecek. Wayne'i bundan aşağı ücrete angaje etmek imkânsız. Oğlu Pat Wayne, Warner'den 250 dolâr haftalık almakta.

FRANSA'NIN SEVİMLİ BARDOT'SU

Avrupa'daki barem pek tabii olarak Hollywood'a uymaz. Brigitte Bardot'nun film başına kazancı 200.000 dolâr ile 250.000 dolâr arasında değişiyor. Brigitte kazandığı paralarla, dizi dizi inciler alacağı yerde ufak bir «snack - bar» satın almış. Fransız filmcileri, Martine Carol ve Gerard Philipe'e B.B. nin ücretinin ancak yarısını veriyorlar. Gina Lollobrigida ise «Kanun» adlı son filminden 750.000 dolâr almış. Oysa ki Sophia Loren film başına Hollywood'da 300.000 dolârdan aşağı ücret almıyor.

NATALIE WOOD — Birkaç aydan beri cezalı. Sebep, kontratla bağlı bulunduğu Warner Bros kumpanyasına itiraz etmiş olması. Warner Bros iki yıl önce 400 dolâr haftalıkla bağladığı Natalie'ye 1958 temmuzundan itibaren 1000 dolâr haftalık vereceğini vaad etmiş. Fakat söz unutulmuş, aktrisin haftalığı sadece 750 dolâra çıkarılmış. Şimdi Natalie bonservisini istiyor ve serbest çalışacağını söylüyor. Film başına istediği ücret 250.000 dolâr ve kârdan hisse.

ÖMÜR BOYUNCA GELİR — William Holden'in «Kwai Köprüsü» filmindeki % 10 kâr hissesi şimdilik 2.000.000 dolâr. Beş yıl zarfında bu meblâğın 2.500.000 doları bulacağı hesaplanıyor. Columbia şirketi aktörle yaptığı anlaşmaya göre, bu astronomik borcu 50.000 dolârlık yıllık taksitlerle 50 yıl zarfında ödiyecek. Aktörler bu şekilde gelirlerini bölmekle vergi nispetlerini düşürmüş oluyorlar. Holden'in «Süvariler» adlı son filmindeki ücreti de 750.000 dolâr. United Artists kumpanyası bu meblâğı 75.000 dolârlık taksitlerle 10 senede ödiyecek.

BİR GALATASARAYLININ HÂTIRALARI

YAZAN: SUAT ARAY — 11

Penceresinden Bayrak Niyetine Eteklik Sallandıran Terzi...

Yazı sahibinin sınıf arkadaşlarından bir grup. Ayaktakiler soldan sağa; Bahri (merhum), Sedat (Merkez Bankası müdürlerinden), Nurettin (Çanakkale Mebusu), Hurrem (Eski İnhisarlar U. Müdürü), Mr. Isoard, Afif (Tüccar), Neşet, Cabir (Profesör), Muslih (Hoca), Cemil Vafi (Hariciyeci), Avni, Mehmet Osman (Kore Türk Delegesi). Oturanlar soldan: Suat Hayri (Vaşington Sefiri), Vildan Aşir (B. T. eski U. Müdürü), Burhan (Mülkiye eski Dekanı).

TRAMVAY Karaköy'den Beyoğlu eteklerine doğru kıvrılınca herkeste bir hayret edası belirdi:

— A, buraya bakın, bu bayrakları da nereden buldular, ne vakit astılar?

Voyvoda (Bankalar) caddesinde İngiliz, Fransız bayrakları yer yer sallanıyordu. Tramvay Beyoğlunun eteklerinden yukarıya yükseldikçe bayrak panayırı kesafeti de yükseldi. Hele Beyoğlu caddesinde, son haddini buldu. Hemen her pencerede İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan bayrakları dalgalanıyordu. Kalbim burkuldu. Kendimi hemen aşağı attım, koşa koşa mektep kapısından içeri daldım... Bir saat sonraki öğle paydosunda hepimiz bahçenin caddeye bakan demir parmaklıklarına dayanmış, dışarıda olan bitenleri seyrediyorduk. Tam mektebin karşısına isabet eden bir Yunanlı terzi, bayrak bulamamış, mavi - beyaz bir etekliği pencereden sallandırmıştı. Caddede bir kalabalık, bir kaynaşma vardı. Fakat kaynaşma sessizdi. Tam bu sıralarda bir mızraklı süvari bölüğü dört nala caddeden geçti. Ne olduğunu daha pek kestiremiyenler, bu arada Yunanlı terzi, derhal bayrak ve bayrak taslaklarını içeri aldılar. Bu vaziyette hep bir ağızdan (yaşa) diye bağırıştık ve şiddetle mızraklı askerlerimizi alkışladık. Biraz sonra terziye hitaben (yuha) larımızı yolladık. Bu, mütarekenin ilk gününün ıstırabı idi. Biz, Mektebi Sultani talebesi bu ıstırabı bütün mütareke boyunca daha ağır şartlar altında çekecektik... Fakat sonunda da intikamımızı alacaktık...

Mütarekenameye göre İstanbul'a yalnız (500) asker girecekti. Halbuki daha ilk günde binlerce asker şehre yayılmıştı. Kocaman bir İngiliz harb gemisi Karaköy'de Ziraat Bankası hizasında rıhtıma yanaştı ve toplarını şehre çevirdi. Tarihinin büyük kısmını zaferlerle donatmış, mağlûbiyetlerini, Avrupa kuvvet muvazenesi sayesinde büyük acılar görmeden atlatmış ve hele bütün tarih boyunca başşehri işgal görmemiş bir milletin bağrına saplanan bu mağlûbiyet hançeri çok acı idi. Biz, Mektebi Sultani talebeleri de bu acıyı Tanrının her günü hissedecektik... Nitekim hissettik.

MEKTEBİN İŞGALİ TEHLİKESİ

Burada bahse bir minnet borcu ödemekle başlamak isterim: Bu da, hâtıraların başından beri mektepteki sıkı ve sıkıcı bir disiplin kurduğuna işaret ettiğim Müdür Salih Arif Beyin mütareke esnasında gösterdiği kiyaseti zikretmekle olacaktır.

Galip istilâcılar, kışla olarak kullanmak üzere şehirdeki hemen bütün büyük binaları işgal etmekte idiler. Hele Beyoğlu'nda, Harbiye Mektebi dahil, böyle binalar derhal işgal ediliyordu. Hattâ o zaman inşaatı bitmek üzere olan Dördüncü Vakıf Hanı binası da ilk defa Fransız karargâhı olarak Fransızlara mesken olmuştu.

Bu işgal hareketine hiç kimse karşı duramıyordu. Hükümet bu hususta tamamen âcizdi. Bütün yaptığı iş, protesto notaları göndermekten ibaret kalıyordu. Vaziyeti kavrıyan ve işin başa düştüğünü gören müdür Salih Arif Bey merhum derhal faaliyet ve teşebbüse geçip, Fransız Sefaretine müracaat etti ve Mektebi Sultani'nin Fransız lisan ve harsını Türkiye'de tesis için kurulduğuna, mektebin o zamandan beri bu yolda faaliyet sarfettiğine, herhangi bir askeri işgalin mektepteki bu faaliyete sekte vereceğine sefareti ve bilhassa Fransız işgal kuvvetleri kumandanını iknaa çalışıyordu. Neticede muvaffak da oldu ve Mektebi Sultani, Beyoğlu'nda düşman işgali altına düşmiyen nadir bahtiyarlardan olarak kaldı.

Yeni ve eski harflerle Galatasaray arması.

Cuma günleri Beyoğlu sokaklarında Galatasaray karakolu ve postahanesinden sonra Türk bayrağı çekilen bina Mektebi Sultani binası idi. Salih Arif Bey, bütün mütareke esnasında herhangi bir kazaya uğramamak için de zaman zaman Fransızları mektebe davet ederek münasebeti idame ettirmişti. Bu arada haftada bir mektebe bir Fransız askeri bandosu da gelir, o zaman pek meşhur olan La Madelone şarkısını diğerleri arasında çalardı. Salih Arif Beyin bir Fransız kadar âşina olduğu o güzel Fransızcasiyle gelen Fransız misafirlerle konuşmasındaki hazzı hâlâ hatırlarım. Benim gibi birçok Galatasaraylılar da hatırlıyacaklardır. Merhumun bu gayret ve faaliyeti olmasaydı, bilhassa İngiliz müstevlileri Mektebi Sultani'yi ve üzerinde dalgalanan Türk bayrağını Beyoğlu'nda sağ bırakmazlardı. Onun içindir ki merhum müdürümün bu dirayet ve kiyasetini sadece Mektebi Sultani'ye değil, memlekete karşı yapılmış yüksek bir vazife olarak minnetle hatırlamak ve merhuma rahmet dilemek çok yerinde olur.

FES GİYME

Memleketin o zamanki serpuşu olan (fes) in giyilme âdâbı şapkanınkinden başka türlü idi. Fes hiçbir zaman baştan çıkmazdı. Sokakta olduğu gibi bina içinde de giyilmek, fesin âdâbından idi. Onun için de dairelerde memurlar, sınıfta talebe ve hocalar, misafirlikte misafirler fesleriyle otururlardı. Bunda Mektebi Sultani bir istisna yapmıştı. Talebe mektep içinde Ulûmu Diniye ve Kuran dersleri hariç, ne derste ve ne de başka yerde fes giyerdi. Yalnız müdür, ikinci müdürün odasına gitmek lâzım gelince fes giyilirdi. Leyliler feslerini yatakhanelerde bıraktıkları için böyle istisnai fes giyme durumunda olan talebe ya neharilerden veya leyli talebelerden, pek nadir olarak fes giyen birkaç kişiden birinden aldığı fesi başına geçirirdi. Ama iğreti fes başta bazan pek komik olurdu. Ya büyük gelir, bu sefer içine gazete, kâğıt, mendil gibi bir şeyler konur, fese bir çeki düzen verilir, veya ufak gelir, limon kabuğu gibi tepede kalırdı. Maahaza durumu iyi bilen müdür veya ikinci müdür bundan dolayı bir şey söylemezler ve herhalde arkamızdan halimize gülerlerdi.

Ulûmu Diniye veya Kuran derslerine fesle girmek zamanı iş çatallaşıyor, bütün bir sınıfın iğreti ve ödünç fes bulması bir mesele halini alıyordu. Onun için de fes kapmada becerikli olmıyanlarımız, sırf bu dersler için yatakhaneden o sabah feslerimizi de indirirdik. Bu arada yine yarısından fazlası iğreti olan serpuşların manzarası hakikaten acayip, hattâ komik olurdu.

Mektebi Sultani'deki bu rahatlıktan sonra Darülfünun'a girince benim işim zorlaşmıştı. Çünkü Darülfünun'da her derste fes giyme mecburiyeti vardı. Bereket versin, bir iki sene sonra inkılâp oldu ve evvelâ sınıfta, sonra da her yerde fes giymekten kurtulduk.

BİR FES HİKÂYESİ

Fes dolayısiyle bizim sınıflarda dallanıp budaklanan bir (fes) hikâyesi vardır. Mütareke esnasında bir gün riyaziye dersinde idik. Tahsilini hükümet hesabına Avrupa'da yapmış bir Musevi hocamız, derse kaldırdığı (yukarıda bahsettiğim) Türkistanlı Abdürrahim'in başındaki biraz kirli fese işaretle aynen: Otez ce cabinet de votre tetê, dedi. (Şu — tâbir mazur görülsün — pisliği başından çıkar). Abdürrahim çok mahçup oldu ve fesini çıkardı. Bütün sınıf müteessir olmuştuk. Çünkü harb ve arkasından mütareke zaten birçok bütçeleri sarsmıştı. Üstelik Abdürrahim'in Rusya'dan tahsisatı da gelmiyordu. Hocanın şımarık edası da dersten sonra aramızda uzun uzun müzakere mevzuu oldu. Ben:

— Bu işi gidip müdüriyete söyliyelim, teklifinde bulundum. Hemen bir arkadaşla beraber o zaman Fransızca müdür muavini olan Mösyö Blanşon'a gittik. Vaziyeti anlattık ve hocanın millî kisvemizi tahkir etmiye, üstelik mali durumu malûm olan bir arkadaşın herkes içinde izzetinefsini kırmıya da hakkı olmadığını, bundan şikâyetçi olduğumuzu söyledik. O zamanlar (fes) bir millî kisve, bir millî gurur mevzuu halinde görülür, fesi yere atmak, çiğnemek bir nevi bayrağı çiğnemek gibi izzetinefsi rahnedar eden bir şey telâkki edilirdi. Halbuki bugünkü telâkkiye göre (fes) in, Yunanlılar'dan alınmış olan bu alelâde serpuşun bu kadar kudsiyet alması mânasızdı. Lâkin biz o günkü haleti ruhiye içinde galeyan halinde idik. Ayrıca tahkikat ile de öğrendik ki bizim hoca ne hariçte, ne de mektebe girerken fes giymemekte imiş. Buna mukabil ecnebi bir zat olan Möss-

yö Blanşon mektep kapısına kadar şapka ile geliyor, fakat kapıda fesini giyerek mektebe giriyordu. Hocanın millet hesabına tahsilini yapmış olması da bizi kendisi hakkında âdeta idam hükmü vermemize kadar götürüyordu.

Şikâyetimizden birkaç gün sonra hoca tekrar derse geldi. Kırılmış bir hali vardı. Durdu. Biraz sükûttan sonra sınıfa hitaben:

— Benim hakkımda müdüriyete bazı kimseler şikâyette bulunmuşlar. Bu arkadaşların kimler olduğunu biliyorum ve yine aynen:

— Je sais que la chef est ce monsieur.

(Biliyorum ki bu işin başı bu efendidir) dedi ve beni gösterdi. İşin ric'at edilecek tarafı yoktu. Zaten ruhen de galeyan içinde olduğum için ayağa kalktım ve:

— Evet efendim, dedim. Şikâyet edenlerin başında ben vardım. Çünkü siz bizim millî (!) serpuşumuzu tahkir ettiniz. Bir arkadaşın da izzetinefsiyle oynadınız.

Hoca benim cevabımı sükûnetle dinledi ve:

— Fes neden millî serpuş oluyormuş, dedi. Eğer fes bir (millî serpuş) ise onu şerefiyle mütenasip bir şekilde taşımalı ve onu bu kadar pis bir hale koymamalı.

Hoca, yerden göğe kadar haklı idi, fakat çıkmazdan kurtulmak için bir manevra yapmak da lâzımdı:

— Arkadaşımın malî vaziyeti yenisini almıya müsait değil, herkes sıkıntı içinde. Gayet fena günler yaşıyoruz biliyorsunuz, dedim.

— Ben de yenisini alsın demedim, ya başındakini temizlesin veya fes giymesin. Zaten başka kimse fes giymiyor.

Hakikaten de, nedendir bilinmez 136 Abdürrahim çok nadir fes giyenlerden biriydi. Bu sefer sıfırı tüketmiştik. Hoca ilâve etti:

— Ben arkadaşınızın izzetinefsine karşı bir şey söylemedim. Bunu bilhassa belirtmek isterim. Ben sadece fesi temiz tutmasını ihtar ettim, sonra fes benim de serpuşumdur.

Hoca açık vermişti. Hemen fırsattan istifade ettim:

— Onun için mi fes giymiye tenezzül etmiyorsunuz? Bir Fransız olmasına rağmen Mösyö Blanşon fes giyiyor. Fakat siz millî serpuşunuzu giymiyorsunuz.

Hocamız, zaten müdüriyetten bir zaparta yemişti — bunu sonradan öğrendik — işi fazla uzatmadı, gülerek:

— Haydi dersimize bakalım, dedi.

Ben bu vakadan sonra imtihanda kimbilir ne olacak diye düşünüyordum. Vakıa riyaziyeden korktuğum yoktu, üstelik imtihan da tahriri (yazılı) idi. Sene sonunda imtihan esnasında, suallerin sonuncusunda takılmıştım. Fena fena düşünüyordum. Musevî hocamız yanıma geldi. Yazdığım cevapları okudu.

— Güzel cevap vermişsin. Sonuncusu daha kolay dedi, falan kaideyi hatırlasana.

Derhal meselenin hal şekli kafamda belirdi. Cevabı yazdım, bitirdim. Hocanın — bizim ona haklı veya haksız reva gördüğümüz vaziyete rağmen — bu asil hareketi bana pek dokunmuştu. Kâğıdımı verdikten sonra:

— Artık ayrılıyoruz Mösyö, dedim. Size karşı sene içinde yaptıklarım için af dilerim.

Hoca da heyecanlanmıştı:

— Affedecek bir şey yok. Siz gençlik heyecanınız içinde millî ve ulvî bir hisle hareket ettiniz. Ben sizi daha o zaman takdir etmiştim. Güle güle yavrum. İyi şanslar dilerim.

Dedi ve elimi hararetle sıktı.

Bu anın mahcubiyetini ve heyecanını her aklıma geldikçe hissederim. Âdeta gözlerim yaşarır...

(Devamı gelecek sayıda)

MEFHARET ATALAY

Mefharet Atalay, kitaplığından yeşil ciltli bir hâtıra defteri çıkardı: «Aşkımın, hayatımın bütün gizli tarafları bu defterde yazılı» dedi. «İstediğiniz sahifeyi açabilir, dilediğinizi yazabilirsiniz». Caz şarkıcıları ile yaptığımız röportajlara, Mefharet Atalay'ın hâtıra defterinin yapraklarını çevirerek, devam ediyoruz...

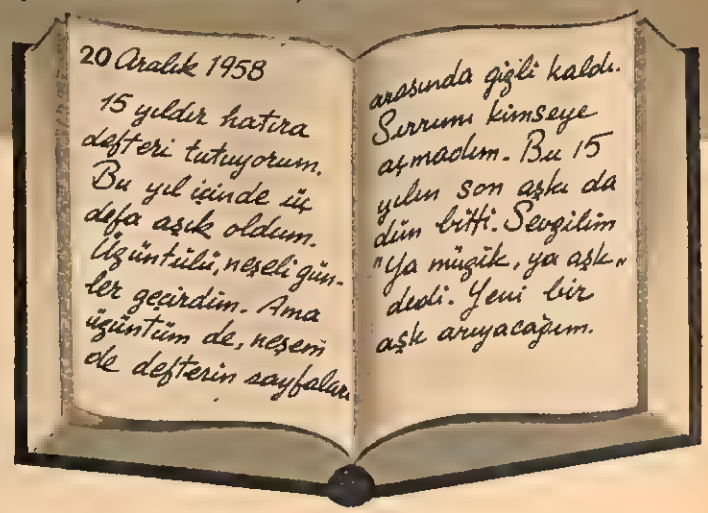

1 eylül 1943 : Bugün hâtıralarımı yazmağa başlıyorum. Genç kızlık hayallerimi, kaçamak aşklarımı bir defterè yazacak, sırlarımı dökecek, onu kendime dert ortağı yapacağım. Annem bazan saçlarımı okşar: «Sen benim hâtıra defterimsin» derdi. «Seni görünce, bütün hâtıralarım tazeleniyor. 14 yıllık hayatın da bu romanın bir parçası!...» O hâtıra defteri, şimdi kendi hâtıralariyle başbaşa kalacak!... 1929 yılında Varna'da doğmuşum. Babam öğretmenmiş. Annemi bir köy düğününde görmüş. İkinci düğünü de onlar yapmışlar. Bu aşkın ilk çocuğu benim. Henüz 6 aylıkken Türkiye'ye göç etmişiz. Dört kardeş olmuşuz sonra... Biri erkek, üçü kız. Ama bu 14 yıl bir roman olamaz ki... «Çocuksu bir hayat hikâyesi» deyimi uygun bence.

8 eylül 1943 : Tam bir yıl okuldan uzak kalacağım. Müzik dersinde başarı kazanamadım. Öğretmenim Nezihe hanım bütünleme sınavında: «Sesin çok güzel ama, hiç nota bilmiyorsun» dedi. «Öğrenmeğe de niyetin yok!...» Eve dönerken yol boyunca ağladım. Bütün derslerden geçmiştim oysa!... Babam, geçen yıl iftihar listesine geçmiş bir öğrencinin sınıfta kalmasına akıl erdiremedi. Yarın Halkevine gidecek, Angeli Nicola'dan müzik dersi alacağım.

9 kasım 1943 : Piyano öğretmenim Angeli Nicola benimle yakından ilgileniyor. Konservatuvara girmemi salık verdi. Üç oktavlık, lirik soprano bir sesim varmış. Müzik iyice sardı beni. Boş vakitlerimde piyano çalıyor, şiir yazıyorum. Bu sabah da bir kaç «aşk dolu» mısra karaladım. Angeli Nicola'ya okumak istedim ama, cesaret edemedim. Söz arasında: «Büyüyünce ne olacaksın?...» diye sordu. Aklım sabahki aşk şiirindeydi. «Âşık olacağım» sözü ağzımdan kaçıverdi. Güldü: «Her insan hayatında bir defa âşık olur» dedi.

30 ağustos 1945 : Bugün dans birincisi seçildim. Çelik Palas'taki baloda eniştemle ayaklarıma kara su inin-ceye dek dansettim. Bir kupa ile bir şişe kolonya hediye ettiler. Bunları verirken: «Bu kolonyayı kupaya boşalt, ayaklarını bu gece iyice ov» dediler. Oysa, bir sivilce ilâcı verselerdi daha makbule geçerdi. Güzel değilim. Yüzümdeki siviliceler olmasa, belki «güzelce» sayılacağım. Okuldaki arkadaşlarım sivilce losyonları, kocakarı ilâçları salık veriyorlar ama, boşuna!...

17 nisan 1946 : Bir yıl sonra liseyi bitireceğim. Babam hukukçu olmamı istiyor. Oysa, dileğim bir opera sanatçısı olmak... Ah, babam bir izin versel... Müzik öğretmeni Angeli Nicola'nın bir sözünü unutamıyorum: «Sesin güzel. Hem kuvvetli, hem de lirik... Konservatuvara girmezsen sesini harcamış olursun!... Dünya çapında bir sanatçı olmak elinde!...»

1 temmuz 1947 : Sevincimden uçuyorum. Babamdan gizli Ankara Radyosu ses sınavına girmiştim. Alaturka şarkı bilmiyordum. «Deniz» ve «Dertli Kaval» adlı iki batı müziği parçası okudum. Mesut Cemil ile Nurullah Şevket Taşkıran şaşırdılar: «Biz alaturkacı arıyoruz» dediler. «Sen hiç alaturka şarkı bilmiyorsun. Üç oktav sesin var, maşallah!... Gel, seni Konservatuvara yazdıralım. Sesine kıyma!...» «Babam müsaade etmez. Bu imtihana da ondan habersiz girdim. Çaresiz alaturkacı olacağım» cevabını verdim.

12 nisan 1951 : Ankara Radyosunun değerli okuyucularından Sadi Hoşses, şeytanın bacağını kırdı. Bugün evleniyor. Düğüne Muzaffer Birtan'la gideceğiz. Radyonun bu genç okuyucusu ile aramızdan su sızmıyor. Sadi Hoşses'i tebrik ettik. «Darısı sizin başınıza» demez mi?... Şu Sadi'nin de ağzında bakla ıslanmıyor. Biraz hava almak için Ankara Palas'ın bahçesine çıktık. El ele tutuştuk. O «evlenelim» dedi. «Peki» dedim.

22 mayıs 1951 : Berrin Erbay, bizi evine çağırdı. Berrin yemeği hazırlarken, Muzaffer'le bahçeye çıktık. Bir kiraz ağacının altına oturduk. Muzaffer ellerimi tuttu, kendine çekti ve... Yazarken bile utanıyorum. Ya biri okursa... Defteri yastığımın altına koyacağım artık... Ve öptü. Şu Berrin ne hınzır kız!... Meğer bizi gözetliyormuş. Pencereden: «Âşıklar etrafını dört duvar sarır ama, sizin üstünüz de açık. Yağmur yağıyor, ıslanacaksınız» diye seslendi. Yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyormuş da, haberimiz yok!... Islanmak da söz mü?... Sırılsıklam olmuşuz. Birbirini çılgınca seven insanlara «Sırılsıklam âşık» derler ya!... Yakında Muzaffer Birtan'la evleneceğiz.

1 ekim 1951 : Radyoda yaprak dökümü başladı. Biz de bu güz rüzgârına uyduk. Radyodan istifa ettik. İstanbul

TÜRKÇE CAZ ŞARKILARI — Mefharet Atalay, sevilmiş hafif batı müziği parçalarının sözlerini Türkçeye çevirerek okur. «Marianne», «Love is a many splendoured thing» bu arada sayılabilir. Bu şarkılar ilgiyle dinlenmektedir.

RÖPORTAJ : ORHAN TAHSİN — FOTOĞRAFLAR : SUAVİ SONAR

Er meydanına Mozart'ın Requiem'inden nağmelerle çıkan «Beyaz Melek», ipekten bir pelerin giymekte ve maske takmaktadır. Bir zamanlar tıp talebesi olduğu söyleniyor. Tek gayesi, Paris'te türlü hilelerle kazanılan güreşlerde hilebazları cezalandırmaktır. Beyaz Meleği güreşte ısıran, çimdikliyen veya maskesini çıkarmağa yeltenen yanmıştır. İri kıyım güreşçi özel bir teknikle hasmını elektriğe çarpılmış gibi tirtir titreterek pes dedirtmektedir.

PRENS KERİM — Yeni Ağa Han, büyükbabasının defin töreninden sonra, türbe civarına kurulan çadırdaki altın tahtında kahve içiyor.

gazinolarından biriyle anlaşmaya vardık. Gazino hayatına uymak güç. Ama dayanmak zorundayız.

5 ağustos 1952 : Kıskanıyorum. Bütün kadınlar kocama kur yapıyor gibi geliyor bana!... Muzaffer'in göğsüne (Bu adama bakmayınız) yazılı bir yafta asamam ya!... Sonku Filmin çevirdiği «Günahını Ödeyen Adam» filminde oynuyorum. Bugün bir aşk sahnesi alınacak. Muzaffer Tema beni öpecek!... Stüdyoya gittim. Rejisör: «Haydi öpüşün» dedi. «Öptürmem» diye direndim. Tema çok kızdı: «Ömrümde böyle aptal kadın görmedim. Bari göğsüne (Beni öpmeyiniz) diye yazsın» dedi.

18 haziran 1953 : Bugün İstanbul Radsunun spikeri: «Mefharet Atalay'dan şarkılar dinliyeceksiniz» diye anons yaptı. Muzaffer Birtan'la geçinemiyorduk, ayrıldık. Artık «Atalay» ım, «hür» üm. Radyoevinde bir Amerikalı'yla tanıştım. Bana ne iş yaptığımı sordu. «Şarkı söylüyorum» dedim. «Size bir şey soracağım ama, sakın kızmayın» dedi. «Ne zaman Ankara veya İstanbul Radyosunu açsam, ya bir erkek ağlıyor, ya bir kadın!... Bunun sebebi nedir?...» Bu cümlenin altındaki ince alayı anladım. Haklı, alaturka çok hüzün verici bir müzik. En oynak köçekçelerde bile, bir kelime insanı ağlatabilir. Bugün içimde bir boşluk var. Alıştığım iki şeyden ayrıldım: Muzaffer ve alaturka. Artık ağlamak değil, neşelenmek istiyorum.

5 mart 1955 : Yine Ankara'ya döndüm. İstanbul'da kendimi yalnız hissediyorum. Bir pavyonda sevilmiş hafif batı müziği melodilerinin sözlerini Türkçe'ye çevirerek okuyorum. «Aşk güzel şeydir» şarkısının Türkçesi epey ilgi topladı:

«Aşk fevkalâde bir şeydir
Baharda açan beyaz nisan gülü gibidir.»

Bizim meşhur «Kâtibim» türküsü, Eartha Kitt'in diliyle karikatürize edilmiştir. Türkçe şarkıları o nasıl kötü bir şiveyle okuyorsa, bizim şarkıcıların da İngilizce şarkıların dilini bozduklarını sanıyorum.

18 eylül 1957 : Evli bir erkeğe mi âşık olacaktım! İnsanlardan kaçıyoruz. O bir otomobile biniyor, ben başka bir otomobile... Arabalarımız kalabalık caddelerde yanyana gidiyor. Yalnız bakışıyoruz. Kavaklıdere yoluna çıkınca, taksilerden iniyor, ortaokul öğrencileri gibi elele yürüyor, aşkımızdan söz ediyoruz. Ankara'nın sonbaharına da doyum olmuyor...

18 kasım 1957 : O'nun imzalı fotoğrafı yatağımın baş ucunda. Bugün saat 16 da buluşacağız. Niyetimiz, yine Kavaklıdere'ye çıkmak!... Kapı çalındı. Yaşlı bir kadın ağlamaklı bir sesle: «Size yalvarmağa geldim» dedi. «İkimiz de aynı erkeği seviyoruz. Siz gençsiniz, güzelsiniz, yeni bir aşka kavuşabilirsiniz!... Ama ondan ayrılırsam ikinci bir izdivaç yapamam. Ne olur, kocamı bana bırakın!...» Sevgilimin karısını teselli ettim. Oysa, teselliye muhtaç biri varsa, o da benim. Kadın gittikten sonra, yatağıma kapandım, onun resmini kalbime bastırarak saatlerce ağladım. Artık onu hiç görmiyeceğim.

18 aralık 1958 : İnsan aşksız yaşıyamıyor! Oysa, Yaşamak istiyorum. Aradığım erkeği buldum galiba?... Saçlarına kır düşmüş bir erkek bu... «Evlenelim» diyor. Yarın kararımızı vereceğiz.

19 aralık 1958 : Bugün başbaşa verdik. Önce birbirimizi ebediyen seveceğimize dair büyük aşk yeminleri ettik. «Yalnız bir şartım var!...» dedi. «Gazino ve radyoda şarkı söylemiyeceksin.» Şaşırdım. Hayalimde kurduğum aşk kulesi yıkılmıştı. «Evet» diye devam etti «Ya müzik, ya ben?...» Müzik ve aşk!... Yeni bir aşk aramalıyım!...

ON PARMAĞINDA ON MARİFET — Genç ses yıldızı Mefharet Atalay, marifetli bir kadındır. On parmağında on marifet vardır. Sahne saatleri dışında dikiş diker, resim yapar, kitap okur. En beğendiği ressam Van Gogh, terzi J. Fath, yazar ise Arthur Miller'dir.

TÜRBE — Ağa Han'ın Türbesi Nil'e bakan çıplak kayalıkların üstündedir. Eğlence meraklısı Ağa Han, son istirahatgâhı olarak bu vahşi dekoru seçmişti.

OMUZLAR ÜSTÜNDE — Ağa Han'ın tabutu, oğlu ve torunu ile sadık taraftarlarının omuzları üstünde. Ortada Prens Kerim, sağda amcası Prens Sadreddin görülüyor.

TÜRBEDE — Yanda yukarıda, defninden sonra erkeklerden ayrı türbeye giren İsmailiye tarikatı kadınları, altta da türbenin methalindeki tören kalabalığı görülüyor.

AĞA HAN

Son istirahatgâhında

12 temmuz 1957 de dünya basını bir haberle çalkandı. İsmailiye tarikatının dinî lideri Ağa Han bir kalb krizi sonunda 11 temmuz 1957 günü Cenevre'deki villâsında ölmüştü. Ceset tahnit edildi. Bir hafta sonra uçakla Mısır'a götürüldü. 19 temmuzda da Ağa Han'ın Nil kıyısında Assuvan şehrindeki «Barış'ın Nuru» villâsının bahçesine gömüldü. Bu, Ağa Han'ın muvakkat kabri idi. Assuvan şehrini çok seven ve oraya gömülmesini vasiyet etmiş olan Ağa Han'ın vasiyeti gereğince eşi Begüm Ağa Han, İslâm mimarisi otoritelerinden Mısırlı mimar Ferit Şafi'ye villânın civarında Ağa Han için bir türbe inşa ettirdi. Fatımî üslûbunda olan türbe 20×25 ebadında idi. Dışı yetmiş kiloluk pembe granit bloklardan, içi de beyaz mermerdendi. Geçen şubat sonunda yapılan bir törenle Ağa Han'ın cesedi muvakkat kabrinden alınarak bu türbeye gömüldü. Yeni Ağa Han Prens Kerim, amcası Prens Sadreddin ile onun eski bir manken olan eşi ve Begüm Ağa Han ile kadınlı erkekli kalabalık bir İsmailiye topluluğu tören için Assuvan'a gelmişlerdir.

Eski temaşa hayatımızın en tanınmış simalarından büyük sanatkâr Naşit Özcan

Gelecek Hafta

Bu sahifelerde büyük bir röportaj sunuyoruz:

ESKİ RAMAZAN EĞLENCELERİ

8 sahife halinde sunacağımız bu zengin röportajda meddahı, karagözü, ortaoyunu, saz heyetleri, operetleri, Mınakyan ve tulûat tiyatroları ile eski temaşa hayatımızın bütün tarihî özelliklerini ve meşhur sanatkârlarının hiçbir yerde çıkmamış fotoğraflarını bulacaksınız.

Hayat

1958-1959 İSTANBUL PROFESYONEL FUTBOL LİG İKİNCİSİ GALATASARAY TAKIMI

Soldan sağa: Suat, Ahmet, [illegible] Ergun, Cengiz, Saim, Yüksel, Dursun, Nuri, İsfendiyar, Metin.

FOTOĞRAF : BÜLENT GİZ

ÇIĞ

NE ZAMAN GELECEK

İsviçre'de binlerce metreküplük bir çığın, ağır ağır kaymakta olduğu sarp bir dağın yamaçlarından koparak, bir köyü içine gömmesi her an beklenmektedir.

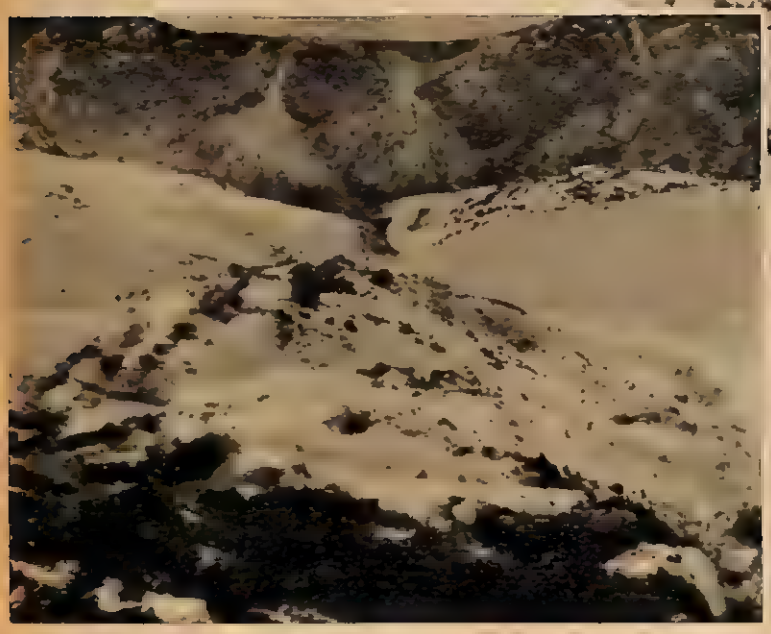

Nebelhorn'u İsviçre'de tanımıyan yoktur. Başı daima bulutlarla kaplı olan bu muazzam dağın yamacında bulunan St. Nicola vâdisindeki Herbriggen köyünü şu anda büyük bir felâket bekliyor. Bir müddettir bütün köy sakinleri korkulu gözlerle, yamacında bulundukları dağın muayyen bir noktasına bakmaktadırlar. Dağın 1:400 rakımlık bir yerinde binlerce metreküplük taş, taprakla karışık, tedricen hız kazanan bir çığ yığınının, her an köyün üstüne çökerek dümdüz etmesi işten bile değildir. Büyük bir faciaya mâni olmak için şimdiden tedbir alınmış ve köyün boşaltılmasına başlanmıştır. Köylüler şimdi yükte hafif pahada ağır ne varsa alıp selâmete kavuşmak için uğraşıyorlar. Üstte, Herbriggen köyü ile çığ kütlesinin bulunduğu yerler, solda da köyü tehdit eden muazzam kütlenin yakından çekilmiş resmi görülüyor.

Nöbetçiler, ellerinde alârm borusu, halka durumu haber vermek için, gece gündüz tetikte bekliyorlar.

Köy sakinleri, korkulu rüya görmektense uyanık durmayı tercih ettiklerinden, komşu köydeki akrabalarının yanına taşınıyorlar.

Eşyalar kızaklarla taşınıyor. Dağ köyünün mert sakinleri tabiatın bu cilvesine katlanmak zorundalar.

Hayat

JOAN'daki değişikliği ilk farkeden Federico oldu. Genç kadının Enzo'ya bakarken gözlerinde ışıklar yandığını hemen görmüştü. Daha bir gün önce ondan daima uzak durmaya dikkat ederken bu sefer yanından hiç ayrılmıyordu. Enzo da etrafını unutmuş gibiydi. Aralarında hafif sesle konuşup gülüşüyorlardı. Joan'un küçük küçük fakat saadet yüklü kahkahalarını sezmemek imkânsızdı.

Federico çekilecek bir sahne için film operatörüyle birlikte kamerayı hazırlarken göz ucuyla da onların hareketlerini takibediyordu. Bir ara Joan'la gözgöze geldiler. Hemen gülümsedi. Bu tebessümü ile Joan'a saadetini paylaştığını, onun kadar memnun olduğunu anlatmak istemişti.

Çalışmalar biter bitmez Joan ile Enzo ortadan kayboluyorlardı. Kasabada kendilerine gayet şirin bir pastahane bulmuşlardı. Oraya gidip saatlerce elele, gözgöze oturuyorlardı. Onları kasabadaki pastahanede gören trup mensupları, Federico'dan çok sonra bile olsa seviştiklerini anlamışlardı.

Joan o kadar renkli ve haricî âleme karşı o kadar kapalı bir dünyada yaşıyordu ki, Enzo'yu sevdiğinden kimsenin haberi olmadığını zannetmişti. Halbuki bu aşkın dedikodusu Roma'ya kadar aksetmişti. Joan bunu, hiç beklemediği bir anda, karşısında Alma'yı gördükten sonra anlıyabildi. Alma İtalya'ya gelmiş, Joan'un bu kasabada film çevirdiğini öğrenerek hemen görmeye koşmuştu.

İki arkadaş heyecanlı bir şekilde kucaklaştılar. Joan Alma'yı kulübedeki odasına götürdü. Çalışmaya başladıkları günden beri odanın çehresini bir hayli değiştirmişti. Kasabanın çarşısından aldığı desenli perdelikler ve divan örtüsü, vazolardaki taze kır çiçekleri odayı sevimli bir hale getirmişti.

Divanın üstüne karşılıklı oturdukları zaman Joan:

— Dur biraz bakayım sana, dedi. Ne kadar tuhaf, seni görür görmez kendimi Hollywood'da zannettim. Doğrusu bu çok tatlı bir sürpriz oldu.

Alma Hollywood'da iken bahsettiği gibi önce İspanya'ya gidip oradan İtalya'ya geçtiğini, Sicilya'dan itibaren sahil boyunca gezerek Toskana'ya kadar geldiğini anlattıktan sonra:

— Federico ile film çevirdiğine çok memnun oldum, dedi. Roma'da iken bahsini o kadar çok duydum ki...

Joan, gözlerinin içi gülerek:

— Anlat bakalım, diye söylendi, Roma'da neler yaptın? Kimleri gördün?

Alma:

— Beni bırak da sen söyle, dedi, sevgilin nerede?

Joan yüzünün kızardığını hissetti. İlk şaşkınlığı geçtikten sonra:

— Kimden bahsettiğini anlıyamadım, diye mırıldandı.

— Kimden olacak, Enzo Tullafin'den tabiî... Haydi haydi, saklamayı bırak da söyle...

Joan, dudaklarını ısırarak:

— Nereden biliyorsun? diye sordu.

— Aşk senin gözlerini perdelemiş galiba. Benim bilmem çok mu mühim? Herkes biliyor bunu. Joan Trask Roma'nın en yakışıklı delikanlısını avucunun içine aldı diyorlar...

Joan arkadaşının daha sonraki ko-

hergün yeniden başlar

11

YAZAN: BESSIE BREUER — ÇEVİREN: AYKUT GÖRKEY

nuşmalarından hakikaten bir şeyler bildiğini anlamıştı. Alma bir şeyler biliyordu ama, her şeyi değil... Enzo bahsinin daha fazla uzamaması için:

— Burada kalsan ne kadar iyi olur, diyerek sözü değiştirmiye çalıştı.

Alma:

— Zaten niyetim var, dedi. Senin yanında kalabilir miyim?

— Bilmem. Bir kere Federico'ya sormam lâzım.

— Tabii. Şu halde bir an önce soralım da başımın çaresine bakayım.

Joan dışarıya çıkmıya hazırlanarak:

— İstersen yıkan, üstünü değiştir, dedi. Bu arada ben de Federico ile konuşayım.

Alma aklını Enzo'ya adamakıllı takmıştı. Joan'u elinden yakalıyarak:

— Sevgilin şimdi nerededir? diye sordu. Onu bana göstermiyecek misin?

Joan gülümsedi:

— Olur olur, diye mırıldandı, nasıl olsa göreceksin. Şimdi yıkana dur ve beni bekle.

Arkadaşının kendisiyle kalmak istediğini söylediği zaman, Federico ensesini kaşıyarak:

— Mümkün tabii, dedi. Fakat bilmem ki...

Söylemek istediği bir şey vardı. Gözgöze geldikleri zaman Joan bunu anlamakta güçlük çekmedi. Federico Enzo'nun geceleri onunla birlikte kaldığını muhakkak biliyordu.

Joan içinde garip bir eziklik hissetti. Yanakları alev alev yanarak önüne baktı. «Keşke tesadüfler Enzo'yu karşıma çıkarmamış olsaydı» diye düşündü. Sonra titrek bir sesle:

— Alma'nın yanımda kalmasına çok sevineceğim... diye kekeledi.

Tekrar kulübeye döndüğü zaman Alma banyodan çıkmış pencerenin önünde saçlarını kuruluyordu. Joan'u görür görmez daha onun ağzını açmasını beklemeden yanına çağırdı. Kulübenin karşısındaki ağaçlardan birinin altında oturan birkaç kişinin arasından Enzo'yu tarif ederek:

— Sevgilin o mu?... diye sordu.

Joan başını salladı.

— Nereden anladın?... dedi.

— Bilmem. Tahmin ediverdim. Tam senin hoşlandığın tip. Başkası zaten olamazdı.

— Ne demek istiyorsun?

— Sanki anlamadın değil mi? Arthur'e ne kadar benzediğinin farkında değil misin?

Arthur'un ismini duyunca Joan hafif bir ürperme geçirmişti. Fakat bunu belli etmemeğe çalışarak:

— Amma da yaptın ha, dedi. Enzo daha uzun ve cüsseli.

— Orası öyle. Buna rağmen daha ilk görüşte bana Arthur'u hatırlatıverdi. Bahse girerim ki şu meşhur Renaton da aynı tip.

■

Günler birbirini takibediyordu. Filmin büyük bir kısmı tamamlanmıştı. Bu arada Federico ile Alma'nın aralarında kuvvetli bir dostluk başlamış bulunuyordu. Alma, Hollywood'da edindiği tecrübe ile Federico'ya çok yardım ediyor, çekilen bütün sahnelerde hazır bulunuyordu. Filmde ikinci kadın rolünü yapan Pina'nın Enzo'ya âşık olduğunu da ilk önce o farketmişti.

Kulübede yalnız oturdukları bir akşam bundan Joan'a bahsettiği zaman genç kadın müthiş asabileşerek:

— Sana öyle gelmiştir, dedi. Enzo için Pina bir meslek arkadaşından başka bir şey değildir.

— Tahminlerimde yanılmadığımı bilirsin Jo. Bu kadın Enzo'ya âşık, hem de aralarında münasebet var.

— Saçmalıyorsun. Enzo ona hiç yüz vermez.

— Eğer benim söylediğim gibiyse çok mu kıskanırsın? Enzo'nun çok yakışıklı bir adam olduğunu, bütün kadınların hoşuna gideceğini neden kabul etmek istemiyorsun? Meselâ ben bile gönlümü kaptırabilirdim ona. Enzo'nun âşığı olmak herhalde çok tatlı bir şey.

Alma, konuştukça Joan kulaklarının uğuldadığını, kalbinin hızlı hızlı çarptığını hissediyordu. Pina evli bir kadındı, üstelik iki çocuğu vardı. Buna rağmen Enzo ile bir münasebeti olduğunu zaman zaman Joan da düşünmemiş değildi. Şimdi aynı şeyleri en yakın arkadaşından duymak genç kadını mâni olamadığı bir asabiyete sürüklüyordu.

Bir sigara yakıp odanın içinde dolaşmaya başladığı zaman Alma birdenbire:

— Dur bakayım biraz, diye söylendi. Ne kadar şişmanlamışsın sen. Hiç dikkat etmemiştim. Karnın dışarıya çıkmış.

Joan dolaşmayı bırakıp hafifçe sendeledi. O sırada Alma yanına gelip de elini karnının üstünde dolaştırınca kalbi dışarıya fırlıyacakmış gibi çarpmaya başladı.

— Belin de kalınlaşmış. Ne kadar tuhaf.

Joan sakin görünmeye çalışarak:

— Herhalde kemersiz olduğum için, diye kekeledi. Son zamanlarda kendimi çok ihmal ediyorum.

Alma damdan düşer gibi:

— Evlenmeyi hiç düşündünüz mü?... diye sordu.

O kadar zeki bir kadındı ki, Joan bazı şeyleri ondan saklamaya çalışmanın faydasız olduğunu anlıyarak başını önüne eğdi. Bitkin bir şekilde divanın üstüne oturdu.

— Hayır, dedi. Hem neden düşünelim ?

— Ben gelinceye kadar Enzo senin yanında kalıyormuş. Pina'dan duydum. Onun için merak ediyorum. Enzo sana hiç evlenmekten bahsetti mi?

Joan sinirli bir şekilde:

— Bahsettiğini farzet, dedi. Ne olacak?

Sonra gülmeye başlıyarak:

— Ne, Enzo ile evleneceğim ha, diye söylendi. Aklıma bile gelmemişti. Zaten bundan daha saçma bir şey olamaz.

Alma üzgün bir şekilde kafasını salladı.

— Enzo'yu dürüst bir erkek zannetmiştim. Demek seninle evlenmek niyetinde değil.

Joan telâşla:

— Böyle bir şey söylemedim, dedi. Sadece evlenme mevzuunu hiç konuşmadık.

— Peki, bu meseleyi ne zaman konuşacaksınız?

Joan cevap verecek yerde susarak önüne bakınca Alma içini çekti.

— Nasıl yaptın bu çocukluğu, anlıyamıyorum?... diye sordu. Söylesene Jo, nasıl oldu bu iş?

— Arthur'den çocuğum olmamıştı biliyorsun. Hiç olmıyacağını zannetmiştim.

— Anlıyorum. Peki ne yapmak niyetindesin?

— Önce filmi tamamlamak istiyorum. Sonra bir çare düşünürüm.

— Karnın hiç büyümiyecek mi zannediyorsun? Federico'ya ne diyeceksin? Bu kadar insan hakkında ne düşünecek ?

Joan elini yüzüne kapattı. Gözlerinin önünden Federico ve diğerleri geçti. Vaziyeti hepsi biliyordu. Kimbilir aralarında neler konuşuyorlar, nasıl dedikodu yapıyorlardı. Onlarla bir arada nasıl çalışacaktı?

Kendisini tutamıyarak ağlamağa başladı. O sırada kapı vurulmuş, içeriye Enzo girmişti. Joan'un ağladığını görünce endişeli bir şekilde:

— Bir şey mi var?... diye sordu.

Joan hemen atıldı:

— Alma çok sevdiğim bir arkadaşımdan bahsediyordu. Dünyaya çocuk getirirken ölmüş de... Bilmem birdenbire kendimi tutamadım.

Enzo kolunu Joan'un beline dolıyarak:

— Vah vah, dedi, buna çok üzüldüm.

Sonra yumuşak bir sesle:

— Dışarıda çok güzel bir mehtap var, diye ilâve etti. Bir gezintiden hoşlanacağınızı düşündüm. Çıkmak ister misiniz?

Joan arkadaşına baktı. İki kadın göz göze gelerek sessizce bakıştılar. Sonra hep birlikte kulübeden dışarıya çıktılar.

■

Alma Joan'la nihayet yalnız kalabildiği zaman:

— Bu meseleyi son defa konuşuyoruz şekerim, dedi. Yarın Napoli'ye hareket edeceğim. Artık Amerika'ya dönmem lâzım. İstiyorum ki birlikte bir çare bulalım. Bunun bir film olmadığını unutma. Hayatın bahis mevzuu. Belki bu aradaki küçücük fark hoşuna gitmiyor ama...

Joan düşünüyordu. Eğer filmi yarıda bırakıp sessiz sedasız İtalya'dan kaçabilse hemen memleketine dönecekti. Halbuki buna imkân yoktu. Filme mahkûmdu. Çocuğu olacağını Enzo'ya söyliyemez miydi? Hayır hayır, bunu aklına bile getirmek istemiyordu. Enzo, her sanatkâr gibi herhalde birkaç yüzlüydü. Joan ise onun sadece bir cephesini tanımıştı. Belki çok yakışıklı, çok sevimli ve hisliydi ama, her şeye rağmen yabancıydı. Arthur onu çok defa anlıyabilmiş, konuşmasa bile bakışlariyle içindeki iyi düşünceleri anlatabilmişti. Bu adam ise — Enzo'dan bu adam diye bahsediyordu — kendisine o kadar uzaktı ki. Zaten sırf bu yüzden Joan, Enzo ile konuşmak istemiyordu. *(Devamı gelecek sayıda)*

Pierre
OKYANUS İNCİSİ

Siyah ipek organzadan bir kokteyl elbisesi. Geniş etekli elbise boydan boya organza valonlarla işlenmiştir. Kare dekoltenin önünde aşağıya kadar gene organza ile kaplanmış düğmeler, belinde ise çok geniş bir rugan kemer bulunmaktadır.

Gök mavisi yünlüden bir manto. Balmain'in mantolarında arkadan öne doğru gelerek bütün vücudu saran bir hava var. Resimde görüldüğü gibi düşük omuzlar, sırtta japone, önde takma takılan kollar bu havayı vermektedir. Kollar ekseriya geniş ve düzdür.

Pierre BALMAIN'in ilkbahar için hazırladığı zarif bir şapka. Lâcivert hasırdan ve muhtelif boyda yaprakların birleştirilmesinden yapılan şapka, bilhassa kokteyller için hazırlanmıştır. Boyundaki inciler bu yıl modadır.

Pierre BALMAIN'in başka bir kreasyonu. Geniş kenarlı şapka hasırdan yapılmıştır. İç tarafı yeşil emprime ipekli ile duble edilmiştir. İlkbahar kokteyl elbiseleri ile kürk etoller ve ceketler giyilmektedir. Resimde gri vizon bir etol görülmektedir. Kolye sedef ve renkli taşlardan yapılmıştır.

Leylâk rengi faydan bir gece elbisesi. Fay etek prenses stilinde biraz yüksekçe takılmıştır. Beden uçuk mavi ipekliden drape olarak yapılmıştır. Belinde beyaz satenden iki büyük fiyonk mevcuttur. Bu tip elbiselerin aynı kumaştan veya emprime mantoları vardır.

Balmain

KOLEKSİYONUNU TAKDİM EDER

Gri yünlüden bir öğleden sonra elbisesi. Balmain'in çoğu elbiselerinde olduğu gibi etek dar olup belinde geniş bir kemer vardır. Eteğin üstünde plise bir iğreti etek mevcuttur. Beyaz pike yaka ve manşetler de iğretidir.

Yaz için yeşil ve mavi emprimeden bir takım. Elbisenin bedeni kolsuz, dekoltesi hafifçe oyuktur. Ceketin beli oturmuştur ve geniş bir kemerle bağlanmaktadır. Yakası erkek yakası biçimindedir. Geniş, kaplin biçimindeki şapka aynı emprimeden yapılmış, içi düz mavi ipekle duble edilmiştir.

Beyaz zemin üzerine leylâk rengi ekose yünlüden redingot ve içinde leylâk rengi muslinden şömizye stilinde yapılmış bir elbise. Redingot, belindeki geniş kemer vasıtası ile iliklenmektedir.

SAKSILARIN İZ BIRAKMAMASI İÇİN

Toprak çiçek saksılarının pencere kenarlarındaki tahtalar üzerinde iz bırakmasından şikâyetçi iseniz saksıların altlarına emaye boyası sürünüz.

GÜZEL YUVA

Mutfakla yemek odası bir gişe ile irtibatlıdır. Bir ev kadını için bundan uygun hal çaresi olamaz.

İdeal bir çalışma köşesi için masa gün ışığını soldan alacak şekilde odaya yerleştirilmelidir.

Ankara Makarna Un ve İrmik Fabrikaları•Nuh Ticaret ve Sanayi A.Ş.

YILDIZINIZ DİYOR Kİ...

(13 MART'TAN 19 MART'A KADAR :) Önümüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NISAN

İktidarınız haricindeki işleri yapmaya kalkışmayınız. Aksi takdirde başladığınız işlerin bir çoğu yarım kalır. Sıhhi durumunuzda bir değişiklik görülmüyor. Düşüncelerinizi sağlam esaslar üzerinde kurmalısınız.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Mühim kararlar arifesinde görülüyorsunuz. Kendinize çekidüzen verdikten sonra bir başlangıç yapabilirsiniz. Bu itibarla çalışmalarınızın organize edilmesi lâzım. Sıhhi durumunuz henüz tam düzelmemiş.

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Hissi durumunuz münakaşa edilemiyecek kadar bozuk. Her şeyin zamanla iyiye doğru gidebileceğini aklınızdan çıkarmayınız. Şahsi dostluklar sayesinde kazançlarınız olabilir. Bir toplantıya çağırılacaksınız.

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Hakkınızda söylenilenler iyi intibaların neticesidir. İş hayatınız randımanlı ve iyi günlerinde. Teşebbüs imkânlarınız gün geçtikçe artacaktır. Bazı bakımlardan canınız sıkılabilir, fakat bu geçici olacaktır.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Yakınlarınızın tavsiyelerine kulak vermelisiniz. Zaman zaman bundan faydalandığınızı da biliyorsunuz. His hayatınız iyi günlerde. Yapmak istediğiniz işleri yarına bırakmayınız. Sıhhi durumunuz normal.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Şahsi otoritenizi kullanmanın zamanı geliyor. Pek yakında imkânlarınız daha da genişliyecek. Bugünlerde iş hayatında takdir alabilirsiniz. Pek yakında yeni bir muvaffakiyet kazanabilirsiniz, dikkatli olun.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Son zamanların durgunluğu geçmek üzere. His hayatınız zannettiğinizden daha da hareketlenecek. Yakınlık duyduğunuz kimse ile alâkalarınız daha da artacak. Hafta başı, sonuna nazaran hareketsiz geçebilir.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Bazı güçlüklere uğrama ihtimalleri beliriyor. İş hayatınızda daha çok çalışmanız lâzım. Bugünlerde dikkati üzerinizde toplayabilirsiniz. Tevazu, aynı zamanda atak ve cesur olmanızı katiyen önlememelidir.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Teşebbüslerinizin neticesini bugün, yarın alacaksınız. Bir ahbabınıza yardımınız dokunabilir. Maddi bakımdan pek yakında daha da iyi günler gelecek. Sıhhatinize dikkat etmeniz lâzım. Hisleriniz normaldir.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Bir gününüz diğerine uymuyor. Çalışma hayatınız sıhhatinize tesir edecek kadar hareketli. Bu bakımdan daha yavaş olmanızı tavsiye ederiz. Hafta sonunda bir gezinti size iyi gelecektir. Şansınız yerinde.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Tetkik etmekte olduğunuz mevzu hayli enteresan. Size faydası da olacaktır. Maddi bakımdan bir miktar daha hesaplı davranmalısınız. Şahsi düşünceleriniz sizin için daima kıymetli olmalıdır. Sıhhatiniz normal.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Temas ettiğiniz kimseler size istediğiniz bilgileri vermekten âciz bulunuyorlar. Bu itibarla kendi inisyatifinizi kullanmak en iyi çaredir. Pek yakında daha iyi bir pozisyona geçebilirsiniz. Şansınız yerinde.

...çünkü Türk Ekspres Bank'ta hesabı olan hanım müşteriler her çekilişte İKİ DEFA şanslarını denemektedirler... hem umumi keşideye katılmakta hem de yalnız hanımlar arasında yapılan HANIMLAR KEŞİDESİNİN ikramiyelerini kazanmak hakkına sahip bulunmaktadırlar.

1959 yılında
YALNIZ HANIMLAR İÇİN
75.000 LİRA İKRAMİYE

FAAL
TÜRK EKSPRES BANK
işde emniyet ve sür'at

Aydın'dan M. A. yazıyor:

«Ben aslında bir köylü çocuğuyum. Fakat uzun müddet İstanbulda kaldığım için şehir hayatını köy hayatından daha fazla seviyorum ve bir şehirli kızla evlenmek istiyorum.

«Ölmez bir aşkla sevdiğim bir genç kızı annesi başkasiyle nişanlanmıya mecbur etti. O da ses çıkarmadı, nişanlandı. Şimdi ise nişanlısını sevmeyip beni sevdiğini söylüyor. Bu duruma düşen olgun bir kimsenin yapacağı en doğru hareket nedir?»

Mademki nişanlınız hiç sesini çıkarmadan başkasiyle nişanlandı, sonra onu sevemiyeceğini anlayınca size dönüyor, siz de sesinizi çıkarmadan başka bir şehirli kız aramalısınız. Olgun insanlar bunları olağan sayar, mesele çıkarmaktansa başlarının çaresine bakarlar.

—

Bayındır'dan İ. K. yazıyor:

«Yaşım her ne kadar henüz küçük ise de evlenme bahsinde talihli değilim. Askerlik hizmetimi iki sene evvel bitirmiş bulunuyorum. Yıldızıma baktırdım. Benim geç evleneceğimi söylediler. Acaba doğru mudur?»

Yıldızınızın sizin ne zaman evleneceğinizi bildireceğini zannetmiyoruz. Siz evvelâ kendinize iyi bir kazanç temin ediniz. Mesleğinizde parlamıya başlayınız. O zaman sizinle evlenmek istiyenlerin birdenbire çoğaldığını göreceksiniz.

—

Bakırköy'den H. Ö. yazıyor:

«Ben bir kızla tam bir sene konuştum. Birbirimizi deli gibi seviyorduk. Fakat bir gece sarhoşluk tesiriyle başka bir kızla evlenmek mecburiyetinde kaldım. Evleneli altı ay olduğu halde sevdiğim kızı unutamıyorum. Bana ne tavsiye edersiniz?»

Bir daha ne yaptığınızı bilmiyecek kadar sarhoş olmamanızı tavsiye ederiz. Yaptığınız işten sonra sevdiğiniz kızı unutmıya mecbursunuz. Şimdi buna çalışınız!

—

Bursa'dan Y. K. yazıyor:

«Herkesin derdine çare buluyorsunuz ama bakalım benim derdime çare bulabilecek misiniz? Ben 22 yaşımdayım. Hiçkimse beni beğenmiyor ve bu yüzden istediğim yuvayı kuramıyorum. Çünkü benim yüzümü çirkinleştiren büyükçe bir burnum var. Bir gazetede burun ameliyatları yapan güzellik enstitülerinin bizde de bulunduğunu okudum. Doğru mudur?»

Biçimsiz burunları biçime sokan operatörler bizde de vardır. Bunların kimler olduğunu Hekimler Odasından öğrenebilirsiniz. Fakat sizin burnunuz «büyük» değil de «büyükçe» olduğuna göre sizi bu halinizle de beğenenler çıkabilir. Fazla üzülmeyiniz. Tarihte burunları hayli büyük olduğu halde çok beğenilen insanların sayısı az değildir.

—

İstanbul'dan L. R. yazıyor:

«Ben üniversitede okuyorum. Üç ay evvel bir kızla tanıştım. Ona âşık oldum. Hislerimi kendisine açtım. Daha bir iki sene beklememizin zaruri olduğunu söyledi.

«Fakat ben onu tanıdığım günden beri derslerime çalışamaz, hattâ fakülteye uğrayamaz oldum. Artık zevk aldığım şeyler bana manasız görünüyor. Vaktimi onu düşünmekle geçiriyorum. Kendisini ancak haftada bir saat görebiliyorum. Daha sık mümkün değil. Bu vaziyet karşısında lütfen söyler misiniz ne yapayım?»

Bu vaziyet karşısında size fakülteye muntazaman devam ederek derslerinize çalışmıya başlamanızı tavsiye ederiz. Sevdiğiniz kız size tahsiliniz bitinceye kadar daha bir iki sene beklemek lâzım geldiğini söylemekle çok akıllı bir hanım olduğunu göstermiştir. Ona lâyık olmanız için sizin de akıllıca hareket etmeniz icap etmez mi?

—

Trabzon'dan Y. A. yazıyor:

«Ben altı senelik evliyim. Bu müddet zarfında hanımla ancak 13 ay, o da taksitle beraber kalabildim. Bunun başlıca sebebi muhitimizin ezelden beri kuruluşunun bu yolda oluşudur. Muhitimiz Hemşin, İsviçre manzarası bir yerdir. Sevgisine doyamıyorum. Hâlen muhitimden, annemden, babamdan, ailemden uzakta bir müessese işletiyorum, fakat ayrılığa, hasrete dayanamıyorum. Buna bir çare söyler misiniz?»

Bir müessese işletmek kabiliyetinde olduğunuza göre niçin aynı müesseseyi muhitinizde işletmiye çalışmıyorsunuz? Ailenizi yanınıza getiremediğinize göre onlar için duyduğunuz hasreti başka türlü gideremezsiniz. Dükkânınızı muhitinizde açınız, o zaman herşey düzelecektir.

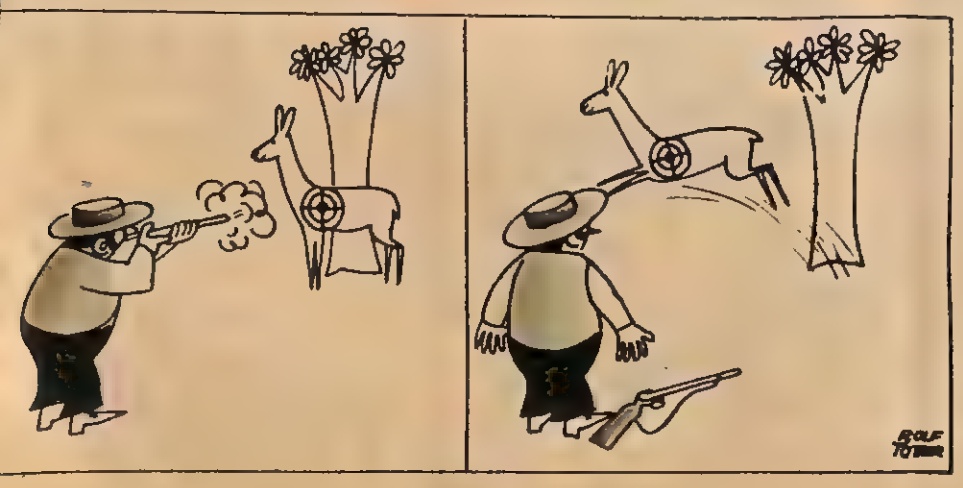

RAMAZAN

Hoş Geldin...

Bu mubarek ayda TAMEK, bol ve nefis çeşitlerile İftar ve Sahur sofranızı hazılarken size ölçüsüz kolaylıklar bahşediyor.

HERBİRİ DİĞERİNDEN CAZİP 12 ÇEŞİT HAZIR YEMEK, İMÂLİNDEKİ HUSUSİYET VE TİTİZLİK DOLAYISİLE HAZMI KOLAY FAKAT BOL GIDALIDIR

● ENGİNAR ● LÂHANA DOLMASI ● PATLICAN DOLMASI ● BİBER DOLMASI ● YAPRAK DOLMASI ● BARBUNYA FASULYESİ ● FASULYE PLÂKİSİ ● PATLICAN SALATASI ● BEĞENDİ ● TÜRLÜ ● YEŞİL FASULYE ● İMAM BAYILDI

YEGÂNE KALİTE KONSERVE

TAMEK KONSERVELERİ

JET REKLÂM

Macar İhtilâlcisi MALETER

Pal Maleter'in çocukları New-York'tan o zamanın Sovyet Başbakanı Bulganin'e bir telgraf çekerek babalarının affedilmesini rica ediyorlar. Bu insanî müracaata verilen cevap Budapeşte mahkemesinin ölüm kararı oldu.

6

YAZAN: MARIA MALETER

ÇEVİREN: SÜREYYA S. BERKEM

EVLENDİĞİMİZ ilk zamanlarda Pal Maleter'le birlikte bulunduğumuz günlerden beri onu hiç görmemiştim. İçeri aldığım zaman:

— Maria, dedi, Pal'den sana bir haber getiriyorum.

— Pal'den mi geliyorsunuz?

Verdiği izahata göre, General Maleter onu, kuzeydeki ihtilâli idare için Vac'dan getirmiş. Müdafaa Vekâletine gidince Pal'i bir sürü gazeteciler ve politikacılarla çevrilmiş bir halde bulmuş. Kılıç gibi dimdik duruyor ve gözleri de eski koyu mavi ateşiyle yanıyormuş. Ona demiş ki:

— Şimdi seninle konuşmıya vaktim yok. Fakat bu gece gel ve beni bekle.

O sabah Pal bütün Sovyet kuvvetlerinin Macaristan'dan çekilmesi hususunu Sovyet yüksek ordu kumandanlariyle görüşmüş. Fakat halledilecek bazı teknik hususlar varmış ki o gece Budapeşte'nin güneyinde bulunan Sovyet karargâhına gidip bunlar etrafında görüşmek lâzım geliyormuş. Moskova ile direkt telefon konuşması sağlıyabilmek için Ruslar bu müzakerelerin kendi karargâhlarında yapılmasını istemişler. Zira bunu ancak oradaki telefon santrali temin edebilirmiş.

Pal ona demiş ki:

— Bu konferanstan dönünce seninle uzun uzadıya konuşurum. Fakat bu esnada gidip Maria'yı ve çocukları görmeni rica edeceğim. Şayet bir ihtiyaçları varsa lûtfen yardım ediver.

Bu, Pal'in son mesajı oldu.

■

T. W. o gece Müdafaa Vekâletine döndüğü zaman Pal Maleter'le konuşmak için beyhude beklemiş. General Maleter ve delegasyonun diğer üyeleri Ruslarla aktettikleri konferanstan dönmediler.

Ertesi gün - 4 kasım, pazar - Sovyetler Budapeşte'ye tekrar hücuma kalkıştılar. Şehir topçu ve tank ateşiyle sarsıyorlardı. Bu sefer kesif bir bombardıman başladı. Başvekil Nagy, bir gece evvel saat ondan beri meydanda olmıyan General Maleter'e radyo ile doğrudan doğruya hitap ederek Macaristan'ı müdafaa için Peşte'ye dönmesini ondan rica ediyordu. Fakat General Maleter cevap veremiyordu, zira hem kendisi hem kendisiyle beraber giden Macar heyeti esir edilmişti. Ruslar kendilerine has oyunlarla, Macarları Peşte dışındaki karargâhlarına davet ederek konferansın epeyce ilerlemesine kadar beklemişler ve sonra hiçbir şeyden şüphelenmiyen ziyaretçileri tevkif etmişlerdir.

Başvekil Nagy o meşum pazar sabahı, dünyanın kolayca unutamıyacağı bir radyo konuşması daha yaptı. Büyük sayıdaki Sovyet tankları şehre ateş edip hırs ve intikam dolu mermilerini uluorta etrafa savururken Başvekil Nagy hür Batı milletlerinden yardım rica ediyordu. Bu mesaj İngilizce, Rusça, Macarca ve Fransızca olarak tekrarlanıyordu:

«Bu sefer Macaristan... Bu sefer matem çanları Macaristan için çalıyor. İkinci bir sefer sizin için de çalabilir. S. O. S! Bizi kurtarınız! Canlarımızı kurtarınız. S. O. S!»

Hür dünya dinledi, mustarip oldu ve hiçbir şey yapmadı. Zavallı Budapeşte ve onunla beraber zavallı Macaristan mahvolmuştu.

Her şey çabucak bitmiş değildi. Hürriyet Savaşçıları ümitsizlik içinde günlerce canla başla çarpıştılar. Bu korkunç tek taraflı savaşı mümkün olan her çareye başvurarak idameye çalıştılar ve ancak yapılacak bir şey kalmayınca mağlûbiyeti kabul ettiler.

Bizim oturduğumuz apartman bir köşede bulunduğundan iki taraftan da ateşe maruz idi. Bir gün dışarı baktığım zaman bir Rus tankının bize doğru yaklaşmakta olduğunu gördüm. Çocuklara derhal:

— Çabuk yeraltı mahzenine koşunuz!

Diye haykırdım ama geç kalmıştım. Çocuklar daha merdivenleri inmekte iken eve bir mermi isabet etti. Bütün bina sarsıldı, tavanlardan sıvalar döküldü. Sonradan anladım ki üstümüzdeki damın birçok yerleri tahrip edilmiş.

Çocuklarla beraber yeraltı mahzenine indik. Burada birçok komşular da toplanmıştı. Ertesi gün akşam üstü, yarım saatlik bir gaybubetten sonra, mahzene döndüğüm zaman burada üç çocuğumdan başka kimseyi bulamadım. Kızlar karanlık içinde acı acı ağlıyorlardı. Bir mum yaktığım zaman Paul, yukarı kattaki apartmanda 12 Hürriyet Savaşçısının saklanmış olduklarını ve bunu öğrenen komşularımızın paniğe tutulmuş gibi mahzenden kaçıp gittiklerini anlattı. Çocuklara dedim ki:

— Yavrularım korkmayınız. Bunlar, babanız gibi, hürriyet için çarpışıyorlar.

Fakat böyle söylemekle beraber, Paul'le beraber karanlık merdivenlerden tırmanarak yukarı kata çıktım.

Bu 12 adamın hepsi de suratları kir içinde, yırtık pırtık elbiseli, yorgunluktan bitmiş küçük çocuklardı. Bunlara bir de kadın doktor refakat ediyordu. Guruba kumanda eden uzun boylu, kumral saçlı lidere burada Pal Maleter'in çocukları bulunduğunu söyledim. O gece burada bir savaşa meydan vermiyeceklerini bana vaadetti. Onların başlıca ihtiyacı, dinlenmekti. Zira, anlattığına göre, iki gündür hiç uyumamışlardı. Sabah şafak şakti genç Macarlar, silâhlar elde, evden çıkıp gittiler.

■

Macar mukavemetinin artık kırılmış olduğu günlerden birinde sokakta eski bir dosta rasgeldim. Beni hayretler içinde süzdükten sonra:

— Aman Allahım! dedi, sen buralarda geziyorsun da hâlâ tevkif edilmedin mi? Çocukları düşün ve hemen buralardan kaç!

Yerinde bir nasihattı bu. Dehşet idaresi sürüne sürüne tekrar Macaristan'a dönüyordu. Binlerce Macar, mühürlü yük vagonları içinde, Rusya'ya sürülmeğe başlanmıştı. Pal

Budapeşte'de nizam yerine gelmiş, halk sessiz sedasız günlük işine devam etmektedir. Üstünde savaşılan bir zamanların romantik Tuna köprüleri tekrar sükûna kavuşmuştur. Fakat bu, kızıl istibdadın ölüm sessizliğidir.

Aydın'dan M. A. yazıyor:

«Ben aslında bir köylü çocuğuyum. Fakat uzun müddet İstanbulda kaldığım için şehir hayatını köy hayatından daha fazla seviyorum ve bir şehirli kızla evlenmek istiyo rum.

«Ölmez bir aşkla sevdiğim bir genç kızı annesi başkasiyle nişanlanmıya mecbur etti. O da ses çıkarmadı, nişanlandı. Şimdi ise nişanlısını sevmeyip beni sevdiğini söylüyor. Bu duruma düşen olgun bir kimsenin yapacağı en doğru hareket nedir?»

Mademki nişanlınız hiç sesini çıkarmadan başkasiyle nişanlandı, sonra onu sevemiyeceğini anlayınca size dönüyor, siz de sesinizi çıkarmadan başka bir şehirli kız aramalısınız. Olgun insanlar bunları olağan sayar, mesele çıkarmaktansa başlarının çaresine bakarlar.

—

Bayındır'dan İ. K. yazıyor:

«Yaşım her ne kadar henüz küçük ise de evlenme bahsinde talihli değilim. Askerlik hizmetimi iki sene evvel bitirmiş bulunuyorum. Yıldızıma baktırdım. Benim geç evleneceğimi söylediler. Acaba doğru mudur?»

Yıldızınızın sizin ne zaman evleneceğinizi bildireceğini zannetmiyoruz. Siz evvelâ kendinize iyi bir kazanç temin ediniz. Mesleğinizde parlamıya başlayınız. O zaman sizinle evlenmek istiyenlerin birdenbire çoğaldığını göreceksiniz.

—

Bakırköy'den H. Ö. yazıyor:

«Ben bir kızla tam bir sene konuştum. Birbirimizi deli gibi seviyorduk. Fakat bir gece sarhoşluk tesiriyle başka bir kızla evlenmek mecburiyetinde kaldım. Evleneli altı ay olduğu halde sevdiğim kızı unutamıyorum. Bana ne tavsiye edersiniz?»

Bir daha ne yaptığınızı bilmiyecek kadar sarhoş olmamanızı tavsiye ederiz. Yaptığınız işten sonra sevdiğiniz kızı unutmıya mecbursunuz. Şimdi buna çalışınız!

—

Bursa'dan Y. K. yazıyor:

«Herkesin derdine çare buluyorsunuz ama bakalım benim derdime çare bulabilecek misiniz? Ben 22 yaşımdayım. Hiçkimse beni beğenmiyor ve bu yüzden istediğim yuvayı kuramıyorum. Çünkü benim yüzümü çirkinleştiren büyükçe bir burnum var. Bir gazetede burun ameliyatları yapan güzellik enstitülerinin bizde de bulunduğunu okudum. Doğru mudur?»

Biçimsiz burunları biçime sokan operatörler bizde de vardır. Bunların kimler olduğunu Hekimler Odasından öğrenebilirsiniz. Fakat sizin burnunuz «büyük» değil de «büyükçe» olduğuna göre sizi bu halinizle de beğenenler çıkabilir. Fazla üzülmeyiniz. Tarihte burunları hayli büyük olduğu halde çok beğenilen insanların sayısı az değildir.

—

İstanbul'dan L. R. yazıyor:

«Ben üniversitede okuyorum. Üç ay evvel bir kızla tanıştım. Ona âşık oldum. Hislerimi kendisine açtım. Daha bir iki sene beklememizin zaruri olduğunu söyledi.

«Fakat ben onu tanıdığım günden beri derslerime çalışamaz, hattâ fakülteye uğrayamaz oldum. Artık zevk aldığım şeyler bana mânasız görünüyor. Vaktimi onu düşünmekle geçiriyorum. Kendisini ancak haftada bir saat görebiliyorum. Daha sık mümkün değil. Bu vaziyet karşısında lütfen söyler misiniz ne yapayım?»

Bu vaziyet karşısında size fakülteye muntazaman devam ederek derslerinize çalışmıya başlamanızı tavsiye ederiz. Sevdiğiniz kız size tahsiliniz bitinceye kadar daha bir iki sene beklemek lâzım geldiğini söylemekle çok akıllı bir hanım olduğunu göstermiştir. Ona lâyık olmanız için sizin de akıllıca hareket etmeniz icap etmez mi?

—

Trabzon'dan Y. A. yazıyor:

«Ben altı senelik evliyim. Bu müddet zarfında hanımla ancak 13 ay, o da taksitle beraber kalabildım. Bunun başlıca sebebi muhitimizin ezelden beri kuruluşunun bu yolda oluşudur. Muhitimiz Hemşin, İsviçre manzarası bir yerdir. Sevgisine doyamıyorum. Hâlen muhitimden, annemden, babamdan, ailemden uzakta bir müessese işletiyorum, fakat ayrılığa, hasrete dayanamıyorum. Buna bir çare söyler misiniz?»

Bir müessese işletmek kabiliyetinde olduğunuza göre niçin aynı müesseseyi muhitinizde işletmiye çalışmıyorsunuz? Ailenizi yanınıza getiremediğinize göre onlar için duyduğunuz hasreti başka türlü gideremezsiniz. Dükkânınızı muhitinizde açınız, o zaman herşey düzelecektir.

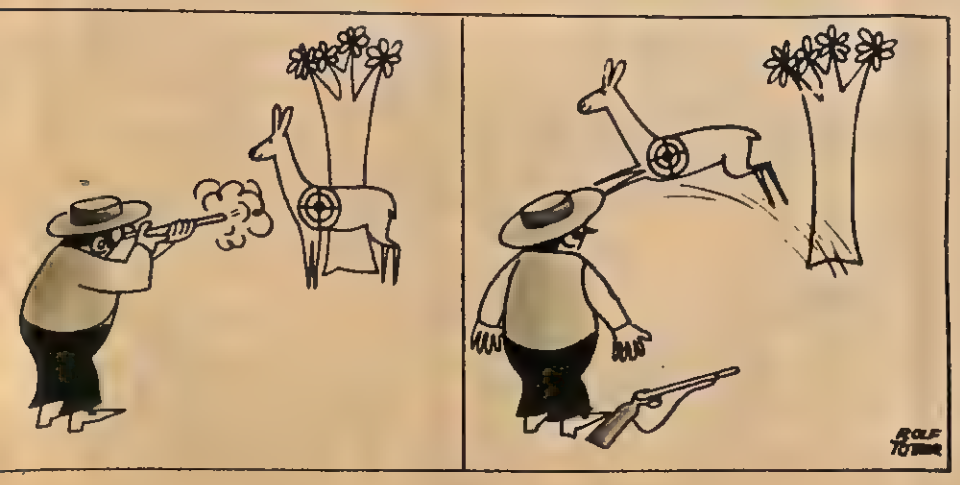

RAMAZAN

Hoş Geldin...

Bu mubarek ayda TAMEK, bol ve nefis çeşitlerile İftar ve Sahur sofranızı hazılarken size ölçüsüz kolaylıklar bahşediyor.

HERBİRİ DİĞERİNDEN CAZİP 12 ÇEŞİT HAZIR YEMEK, İMÂLİNDEKİ HUSUSİYET VE TİTİZLİK DOLAYISİLE HAZMI KOLAY FAKAT BOL GIDALIDIR

● ENGİNAR ● LÂHANA DOLMASI ● PATLICAN DOLMASI ● BİBER DOLMASI ● YAPRAK DOLMASI ● BARBUNYA FASULYESİ ● FASULYE PLÂKİSİ ● PATLICAN SALATASI ● BEĞENDİ ● TÜRLÜ ● YEŞİL FASULYE ● İMAM BAYILDI

YEGÂNE KALİTE KONSERVE

TAMEK KONSERVELERİ

JET REKLÂM

Hürriyet kahramanlarından çoğu bu hareketlerini Budapeşte mahkemesinin kararıyla ya idam veya müebbet hapis cezalarıyla ödediler. Resim «Elük» isimli yeraltı gazetesinden Obersovszky'yi sanık mevkiinde gösteriyor.

Maleter'i Sovyet iradesine boyun eğdirmek için onun çocukları Rus-lara ne güzel bir rehine olabilirdi.

Filhakika bizim Macaristan'dan firarımızı sağlıyan sadece Maleter adı olmuştu. Şimdi vatanımızda en çok saygı gösterilen ad, Pal Maleter adı idi. O kadar ki yiyecek kuyruklarında bile ben bundan faydalanıyordum. Meselâ, süt tozu verilirken usulen hüviyet kartımı gösterince bunun tesiri çok ânî ve istisnasız oluyordu. İnsanı mahçup edecek bir cömertlikle bana istihkakımdan çok fazlasını, kutular dolusu süt tozu veriyorlardı.

Bana verilen bu ekstra yiyecek maddelerini ben de başkalarına dağıtıyordum. Bunlar arasında, kocası ölüm halinde hasta bulunan bir de kadın vardı. Kadını tanımıyordum bile ve yaptığım bu iyiliği çabucak da unutmuştum. Fakat o, unutmadı. 21 kasım gecesi kapımı çalarak bana, sâkin bir sesle:

— Eğer Macaristan'dan çıkıp gitmek istiyorsanız, dedi, yarın sabah Pest'den bir kamyon hareket edecek, sizi götürebilir. Bayan Maleter, rica ederim gidiniz.

Çok çabuk ve korkunç bir karar vermek lâzım geliyordu. Üç çocukla hududu geçmenin kolay bir iş olmadığını biliyordum. Kaldı ki şiddetli bir soğuk algınlığından henüz iyileşmiye başlamış olan Juditka seyahate dayanamıyacak kadar zayıf düşmüştü. Birkaç telefon konuşmasından sonra onun, dostlarımdan birinin yanında kalmasını temin ettik. Biliyordum ki Paul, Marika ve ben Juditka'yı ihtimal bir daha hiç göremiyecektik. Öte yandan - ki bu fikir bana gönül ferahlığı vermişti - içimizden belki de tek sağ kalacak yalnız o idi.

Ertesi gün saat dörtte kalktık. Tam üç saat Paul, Maria ve ben tenha sokaklarda yürüdük durduk. Nihayet pazar yerine geldik ve orada, kadının vaadettiği boş yiyecek kamyonunu bulduk.

Şoför, bizi kamyonun arkasındaki boş sandıklar arasına yerleştirdi üzerimize de bir muşamba örttü. Bizim kim olduğumuzu bilmiyordu. Sadece bizi Yugoslavya hududu üzerinde bir kasabaya götüreceğini öğrenmişti. Hemen hareket etti.

Çocuklara, onları taşrada yatılı bir mektebe götüreceğimi söylemiştim.

Hiçbir engele raslamadan akşam geç vakte kadar yol aldık. Fakat ortalık kararıktan sonra iki defa Rus ve Macar askerleri tarafından durdurularak muayene edildik. Birinci muayene pek basit olmuştu. Askerlerden biri şoförün kâğıtlarına şöyle bir göz attıktan sonra eliyle yola devam işareti verdi. Fakat ikinci muayene noktasında mesele, insanı korkutacak şekilde, çatallaştı.

Durmıya hazırlandığımız sırada bir takım sert ve kalın sesle:

— Allj!

Ve:

— Stoi!

Yani Macarca ve Rusça «Dur!» kumandasiyle bizi durdurdular. Derken yük hakkında bir takım sorular soruldu. Şoför, kamyonun boş sandıklar taşıdığı cevabını verdi. Sonra, çakıl taşları üzerinde çizme sesleri işitildi. Kamyonun arkasına bir nöbetçinin geldiğini, taşıdığı silâhın öteye beriye sürtünmesinden çıkan şıkırtıdan anladım. Biraz daha yaklaşıp muşambayı çekti.

Elindeki elektrik feneri sandık yığınları arasında bizi keşfetmişti. Hiç nefes alamıyordum. Uzun müddet gözgöze geldik. Bu, bir Macar askeriydi.

Nihayet muşambayı tekrar eski haline getirerek Rus nöbetçisine seslendi:

— Burada boş sandıklardan başka bir şey yok!

Bir Rus sesi:

— Davai!

Diye bağırdı Artık yolumuza devam edebilirdik.

■

Kamyon nihayet seferinin son noktasına gelmişti. Fakat buradan Avusturya hududuna kadar uzun bir tren yolculuğu vardı. Sonra da pek zahmetli ve karışık hudut geçme işi... Binlerce Macar aynı zahmetleri çekmiş, aynı karışık işleri halletmişti. Biz de nihayet onlar gibi kendimizi Avusturya'da bulduk.

Bir ay sonra, Tanrının ve bir çok cesur insanların yardımiyle, Judith salimen Viyana'ya getirildi. Müdafaa Vekâleti vasıtasiyle derhal Pal'e bir telgraf çekerek firarımızı bildirdim ve çocuklar için hiç merak etmemesini ifade ederek:

«Bütün hayatım boyunca onları himaye edecek ve onlara bakacağım.» vaadinde bulundum. Acaba telgrafımı aldı mı? Hiç bilmiyorum. Yalnız biliyorum ki bizim sağ ve salim Batı'da olduğumuzu büyük memnuniyetle haber almıştır.

Onu Sovyet esaretinden kurtarmak için her çareye başvurduk. 1957 kışında çocuklar New York'dan o zamanki Başvekil Bulganin'e müracaatla babalarının hayatını kendilerine bağışlaması için yalvardılar. Ben de Genel Sekreter Dag Hammarkjöld vasıtasiyle gerek Pal Maleter, gerekse Rusların tuzağa düşürdükleri diğerleri hakkında Birleşmiş Milletler'in yardımını rica ettim.

Sonraları gazeteciler Birleşmiş Milletler merkezinde etrafıma toplanarak yıllarca önce boşandığım Pal Maleter'e yardım için neden bu kadar çırpındığımı sordular. Onlara hakikati söylemeli idim. Demeliydim ki Debrecen kasabasında yeni evlendiğimiz günlerdeki yakınlığın aynını hissediyorum. Fakat bütün bunları onlara ben nasıl izah edebilirdim? Sadece bir Macarın hayatını kurtarmıya çalıştığımı söylemekle iktifa ettim.

Geçen haziran ayında Sovyetler Pal Maleter'i kurşuna dizdiklerini ilân etmeden önce onu tam 18 ay hapsettiler. Bu müddet içinde uydurma cinayetler işlediğini itiraf etmek suretiyle bir propaganda mahkemesi sahnesi yaratmak için onu ne kadar zorlamışlar. O pek iyi biliyordu ki «itiraf» larda bulunduğu takdirde ölüm cezasından kurtulacaktır. Fakat o şunu da biliyordu ki bu hareket, kahramanca başına geçip idare ettiği ihtilâlin temiz mânasını lekelemiş olacaktı.

Böylece o, yılmadan sebat etti. Şayet şartlar ve onun idealistçe ümitleri bir zamanlar onu başka bir yolda imiş gibi gösterdi ise sonunda onun neyi müdafaa ettiği hiç şüphe bırakmıyacak şekilde meydana çıktı.

O, Macaristan'ı müdafaa etti.

SON

Hepsi en güzel, en seçme romanlar:

HARP VE SULH
L. Tolstoy — 10 Lira

NOTRE DAME'IN KAMBURU
V. Hugo — 10 Lira

AŞKTAN DA ÜSTÜN
E. Gaskell — 8 Lira

BİR BAŞKA KADIN
H. Walpole — 10 Lira

GELİN TACI
S. Undset — 8 Lira

SİLÂHLARA VEDA
E. Hemingway — 10 Lira

SENİ SEVMEK KADERİMİ
S. Lewis — 10 Lira

SABAH YILDIZI
Cronin — 10 Lira

BİR AŞK UĞRUNA
Cronin — 10 Lira

MELİSSA
T. Caldwell — 8 Lira

BAHAR ATEŞİ
J. Hilton — 8 Lira

BÜYÜLÜ ÇİÇEK
L. Bromfield — 8 Lira

Her kitap nefis, sağlam ciltli, ayrıca beş renk ceket kaplıdır. Bu kitapları bedelerine karşılık POSTA PULU göndererek GÜVEN YAYINEVİ'nden de getirtebilirsiniz. ÜCRETSİZ kataloğumuzu isteyiniz!

GÜVEN
YAYINEVİ
Cağaloğlu yokuşu, Narlıbahçe S. No: 11
İSTANBUL

OKUYUCU MEKTUPLARI

İstanbul'dan Bay Seyhan Bilir'e:
Karnı eritmek için ellerinizi ensenizde kilitliyerek, ayaklarınızı karyolanızın ayakucundaki demire takıp her sabah, gittikçe arttırarak yavaş yavaş oturur vaziyete kadar doğrulmak ve yine yavaş yavaş yatmak suretiyle hareketler yapınız. Beli inceltmek için, kalçalar sabit kalarak, vücudun göğüs kısmı, bel oynağından itibaren, daireler çevirmeli ve bu hareketleri mümkün olduğu kadar muntazam yapmalıdır. Bir netice almak için sabır lâzımdır ve bu hareketleri itiyat haline getirmelidir. İran Şahı'nın on bir kardeşi vardır.

■

Ankara'dan Bay Ünal Devir'e:
Krampın zafiyetle ilgisi vardır. Gece ayak adalelerine giren krampın ağrısını teskin için, ayak nasıl rahat ediyorsa o şekilde tutmalı ve mümkün olduğu kadar o adalelere en gevşek şekli vererek hafifçe ovmalıdır. Çürük dişlerin çeşitli vücut arızalarına yol açtığı malûmdur. Bunları ağızda bulundurmak büyük hatâdır. Mümkünse tedavi ettirmeli, değilse hemen çektirmelidir. Dürbünlü fotoğraf makinesi yapılmıştır. Buna tele-objektif adı veriliyor.

Manisa'dan Bay Mehmet Yılmaz'a:
Saç dökülmesini önlemek için, herşeyden önce saçların niçin döküldüğünü tâyin etmek lâzımdır ki bunu da ancak bir hekimden öğrenebilirsiniz.

■

Rize'den Bay O. Özel'e:
Renkli film tedarik edebilirseniz iyi bir makine ile renkli film çekmeniz mümkündür. Siyah - beyaz filmden farkı banyosundadır. Türkiye'de gerek banyosunu gerek resim tabını yapanlar var.

■

Samsun'dan Bay Kemal Güngör'e:
Küsuf ve husuf hâdiseleri her sene olur. Bunlar ayın güneşle dünya arasına rastlayıp güneş ışınlarının tam olarak dünyaya ulaşmasına engel olmasından veya dünyanın gölgesinin ayın üzerine rastlamasından ibarettir. Bu olaylarda bir fevkaledelik yoktur. Bir bardak suya bir avuç çivi atıp bir gün tuttuktan sonra bu suyu içmekle insan kansızlıktan kurtulamaz ama belki pas yüzünden zehirlenir. Bir doktora müracaat ederek kendinizi tedavi ettiriniz ve iyi besleniniz. Streptomicin antibiyotik ilâçlar arasındadır. Veremde çok kullanılır. Sun'i tahta muhtelif maddelerden yapılmaktadır. Buna muhtelif imalâtçılar başka başka isimler veriyor. Sunta denilen de bunlardan biridir.

Trabzon'dan Şadan Günay'a:
Rüya ile ruh âlimleri çok meşgul olmuşlardır. İlimle ilgisi olduğu muhakkaktır. Rüyaların bir kısmının tam izahı yapılmamıştır. Lise bitirme imtihanlarında vasatın üstünde not aranmaktadır. Yıl içinde alınan notlarla bu mezuniyet imtihanlarının ilgisi yoktur.

■

Adana'dan Bay Azmi Ağca'ya:
Hayat mecmuasının 2, 3, 4, 5. ciltleri 30 ar liradır. Cilt kapakları 350 şer kuruştur. 1. cildin mevcudu kalmamıştır. Bu arada ilk 1, 12, 22, 57, 108 inci sayılar da kalmamıştır. 109. sayıya kadar eski sayılar 100 er kuruş, 110 dan itibaren 125 kuruştur. Pul gönderirseniz istediğiniz mecmuaları size yollarız.

■

Kayseri'den Bayan G. Tan'a:
Fakültelerden birine girmek için lise mezunu olmak şarttır. Hususî çalışarak dışarıdan lise imtihanlarına girmeniz mümkündür. Bu mezuniyet imtihanını birkaç devrede de verebilirsiniz.

■

Balıkesir'den Bay Ahmet Köklügiller'e:
Romatizma ekseriya rutubetten, mevzii soğuk almalarla başlar ve ilk anda tedavi edilmezse müzminleşir. Mevzii kalanları ve yer değiştiren cinsleri vardır. Üfürükçülük doğrudan doğruya sadece soygunculuktur.

Amerika'nın Texas eyaletinde çöl ortasında bulunan El Paso şehrine yakın Fort Bliss'de güdümlü mermi kursu gören türlü milletlere mensup askerî personel arasında yapılan futbol turnuvasını Belçika'yı 4 - 2, Holânda'yı 5 - 2, Norveç'i 7 - 5 ve Almanya'yı 3 - 2 yenen Türk takımı kazanmıştır. Personel mevcudu itibariyle diğer milletlerden az olan Türk takımının bu başarısı iftihar edilecek bir hususiyet. Resimde, oyunculardan birkaçı mükâfatlarını aldıktan sonra görülüyor.

NEZAKET KAİDELERİNİN İNCELİKLERİNİ BİLİYOR MUSUNUZ?

Selâmlaşmak, günlük hayatta önemli bir yer işgal eder. Biribiriyle sokakta karşılaşan iki samimi dostun selâmlaşmasıyla, kalabalık bir topluluğa girerken yapılacak selâm merasimi çok farklıdır. Bugünkü konumuz, selâm ve tanışma ile ilgilidir.

• Bir toplulukta yaşça genç olan bir insan daima ilk olarak tanıştırılır. Öte yandan erkek ne kadar yaşlı olursa olsun kadın önce takdim edilir. Yüksek rütbeli devlet adamları veya hanedan mensupları tabii bunda bir istisna teşkil eder.

• Bir erkek başka bir erkeğe karısını takdim ederken şöyle der: «Bay A, size zevcemi takdim edebilir miyim?». Kadının kocasını arkadaşlarına tanıştırması da bir tek sözle olur: «Ahmet». Şayet tanıştırılan kimseler samimi değilse: «Zevcim» demek gerekir.

• Tanıştırılan iki erkek genel olarak el sıkışırlar. Şayet biri kadınsa mütebessim bir çehre ile hafifçe baş eğmek yeter. Ama el sıkışmak da caizdir.

• Oturan bir kadının, tanışma merasimi esnasında ayağa kalkması doğru değildir. Şayet muhatabı çok yaşlı bir kadınsa iş değişir. O takdirde ayağa hafifçe kalkması yerinde olur. Buna mukabil toplantıya bir kadın girdiği zaman hazır bulunan bütün erkeklerin hemen ayağa kalkmaları ve kadın oturuncaya kadar öylece kalmaları şarttır.

• Kalabalık bir topluluktan ayrılırken herkesin ayrı ayrı elini sıkmağa ihtiyaç yoktur. Kapı hizasında baş hafifçe eğilir, sonra ev sahibinin eli sıkılarak çıkıp gidilir.

• Bir toplantıya geç gelen bir davetliyi ev sahibi herkese teker teker takdim etmez. En yakında bulunan bir gruba tanıştırdıktan sonra bir konuşma zemini hazırlar ve gider. Davetli bundan sonra sırası düştükçe kendi kendini takdim edebilir. Şayet bir toplantıya ev sahibinin henüz tanımadığı bir dostunuzu da birlikte getirmişseniz onu hemen kendisine ismiyle takdim etmeniz gerekir. Tanıştırma merasiminin geri kalan kısmı artık ev sahibine düşen iştir.

• Çok samimi insanlar sokakta veya bir toplantıda karşılaştıklarında mutlaka el sıkışmaları icap etmez.

• Bir erkek sokakta kendisine uzatılan eli sıkmak için mutlaka sağ elinin eldivenini çıkarmalıdır. Ama, balolarda, resmî toplantılarda, veya büyük galalarda nadiren giyilen beyaz merasim eldivenlerinin çıkarılmasına lüzum yoktur.

• Birçok memleketlerde, asansörlerde, apartman merdivenlerinde karşılaşılan yabancı kadınların şapka çıkarmak suretiyle selâmlanmaları usuldendir. Bu çok yerinde bir harekettir.

• Bir dükkânda bir satıcı kız tarafından servis yapılırken şapka çıkarmak bir nezaket örneğidir. Genel olarak kapalı yerlere girilirken iyi terbiye almış insanlar şapkalarını ellerine alırlar. Hele, çoğu zaman görüldüğü gibi, lokantada şapka ile yemek yemek affedilemiyecek bir terbiye noksanlığıdır.

• Yolda bir dostunuzla yanyana yürürken yanınızdan geçen tanımadığınız bir insan, dostunuzu selâmlarsa sizin de şapkanızı çıkarıp bu selâma iştirâk etmeniz lâzımdır.

• Birçok memleketlerde sokakta önce kadının erkeği selâmlaması nezaket kaideleri icabıdır. Yani kadın başını hafifçe eğmeden erkek şapkasını çıkaramaz. Orta Avrupa'da bunun aksine erkeğin önce selâmlaması şarttır. Bu durum kaideleşmediği için katî bir şey söylenemez. Yani her iki türlü selâmlama da doğrudur.

Aile Saadetinin Temeli...

1959 da

40 APARTMAN DAİRESİ

ve

1,5 MİLYON liralık para ikramiyeleri

tamamı

3 milyon lira

AİLE SAADETİ, İSTİKBALE GÜVENLE BAŞLAR...
Güvenin, huzurun, neşenin şartlarından biri de para biriktirmektir. Paralarınızı Yapı ve Kredi Bankasında biriktirmek sizi, ayrıca bir yuva sahibi de edebilir.

YAPI ve KREDİ BANKASI

MİLLÎ MÜCADELE HÂTIRALARIM

EMEKLİ ORGENERAL FAHRETTİN ALTAY YAZIYOR:

11

Yer Yer İsyanlar Başlamıştı...

REFET'in, beni bu suretle Ankara'ya getirmiş olması, otoritemi sarsmış, kumandanlık vekarımı kırmıştı, artık kumandanlıkta kalamazdım, o gün istifamı verdim. Bu kararımdan hoşlanmadılar, geri aldırmak için çok uğraştılar, ısrar ettim, istifamı kabule mecbur oldular. Yerime henüz İstanbul'dan kaçıp gelmiş olan Miralay İsmet (İnönü) Beyi tâyin ettiler ve birlikte Konya'ya dönerek kumandanlığı orada kendisine devretmemi emreylediler.

Refet ve kurmay binbaşı Salih (rahmetli Orgeneral Salih Omurtak) ile beraber olmak üzere, Konya'dan gelen bütün heyet akşam treniyle hareket ediyoruz. Öğleden sonra Millet Bahçesinde oturmakta olan Mustafa Kemal'e vedaa gittim; yanına oturttu ve istifamı iyi karşılamadığını, bu sıralarda Konya'da bulunmaklığımın faydalı olacağını, İsmet muhiti tanıyıncıya kadar orada kalarak kendisine yardım etmekliğimi söyledi. Öyle yapacağımı, vatani vazifemden ayrılmıyacağımı cevaben söyledim, memnun oldular.

Sonra kendilerinden birşey sormıya müsaadelerini rica ettim.

— Buyurun, dediler.

— İngilizler yeni bir kuvvet gönderir, her taraftan bizi sıkıştırırlarsa hareket tarzınız ne olacaktır? dedim.

Gülerek:

— Karşı koymakta sona kalanlarımız, bir tepede hayatlarına son verirler. Gelecekte, burada yatanlar vatanlarını kurtarmıya çalışanlardır, diye yazılı bir taşa sahip olabilirlerse, mükâfatları bu olur, buyurdular.

İçim sızladı, Konya'da Amerikalı Miss Kushmann'ın yukarıda yazdığım sözlerini söyliyerek dönüşte ona cevap vermek üzere bu suali sorduğumu aflarını diliyerek arzettim; «gafiller!» diyerek elimi sıktı ve hayırlı yolculuk temenni etti. Kayıtsız ve şartsız emirlerine girdiğimi o anda söyliyebilirdim, fakat zorla veya korkudan böyle yaptı, diyecekler diye vazgeçtim ki, bu hal, onun kimseyi zorlamadığını gösterir.

SUBAYLARI TOPLADIM; PADİŞAHA YERMİŞ OLDUĞUNUZ SADAKAT YEMİNİNİ SİZDEN KALDIRIYORUM, DEDİM..

Konya heyeti, Refet bey ve 12 nci Kolordu Kumandanlığına tâyin olunan Miralay İsmet Bey'le birlikte Konya'ya hareket ettik. Yolda İsmet Bey:

— Böyle yapmamalıydınız, iyi tanıdığınız bir yerde siz daha iyi iş görebilirdiniz, gibi sözler söyledi.

Kendilerine, her suretle hizmet ve yardım edeceğimi ve benden iyi muvaffak olacaklarını söyledim. Ilgın'dan Konya Merkez Kumandanlığına bir telgraf çekerek, bütün subayların, oraya varışımızda, Kolordu dairesinde toplanmalarını bildirdim.

Konya istasyonundaki karşılama merasimini mütaakıp Kolordu dairesine gittik. Salonu dolduran zabitlerin arasına girdiğimizde onlara şu mealde bir hitapta bulundum:

— Arkadaşlar, Ankara'dan geliyoruz. Mustafa Kemal Paşa'nın büyük iltifatlarına nail olduk. Fakat oraya gidiş tarzı beni incittiği için kumandanlıktan istifa ettim, yerime İstanbul'dan henüz kaçıp gelen Miralay İsmet Beyi tâyin ettiler, size son emrimi verdikten sonra kumandayı kendilerine teslim edeceğim. Ama sizlerden ayrılacak değilim, yine içinizde kalarak vatanın kurtarılması için birlikte çalışacağım. Arkadaşlar, biz şimdiye kadar padişah hükümetine bağlı ve ona sadakat yemini vermiş bir halde bulunuyorduk ve İstanbul'da namuslu bir hükümete destek olmakta fayda umuyorduk. İstanbul hükümeti kimlerden teşekkül ederse etsin, hiçbir kudrete malik olamıyacağı ve padişahın da hareket tarzının hıyanet denecek hale geldiği artık tahakkuk etmiştir. Bunları oradan gelen İsmet Bey de şimdi size izah edecektir. İşte ben bu kanaatle mânevi mesuliyeti üzerime alarak, padişaha verdiğiniz sadakat yeminini sizden kaldırıyorum. Ulülemir sıfatiyle son emrim: Bundan sonra İstanbul hükümetini değil, Mustafa Kemal Paşayı tanıyacak ve onun emrine tâbi olacaksınız ve olacağız! Bunu kabul ediyor musunuz?

Hepsi birden «Kabul ediyoruz» cevabını verdiler. İsmet'in elini sıkarak, kumandanlığınız kutlu olsun, dedim. O da bana teşekkürle başlıyan bir konuşma yaptı ve İstanbul'da gördüklerini, artık oradan ümit kalmadığını anlattı ve yarın bunları halka anlatacağını bildirdi, dağıldık. Onlar istasyondaki Bağdat Oteli'ne gittiler.

YENİDEN KOLORDUNUN BAŞINA GEÇİRİLDİM.

Otelde Ankara'ya, Mustafa Kemal'e olanı biteni anlatmışlar. O da benim tekrar kolordu kumandanlığına tâyin edildiğimi ve Refet ve İsmet Beylerin maiyetleriyle birlikte hemen Ankara'ya dönmelerini emretmiş.

Ertesi gün, Hükümet Meydanı'nda toplanan halka, Refet ateşin bir nutuk söyledi. İsmet de İstanbul'un halini ve oraya ümit bağlanamıyacağını delilleriyle anlattı. Akşam üzeri halkın büyük tezahüratiyle teşyi edildiler.

Mustafa Kemal'e teşekkür telgrafı çekerek, yeni baştan kumandanlık işlerine, fakat bu sefer Mustafa Kemal'in emrinde olarak başladım. Hamdolsun, o ölünceye kadar izinden ayrılmadım. Bu emeklilik halimde de onun izindeyim.

Salih Paşa kabinesinin istifasiyle Damat Ferit Paşa'nın tekrar hükümet başına gelmesi ve Harbiye Nazırı Fevzi Paşa'nın (Çakmak) Ankara'ya kaçışı Mustafa Kemal'in ne kadar haklı olduğunu gösterdi.

Miss Kushmann'a Mustafa Kemal'in sözlerini anlattım; o da, «Siz işinizi bilirsiniz, tuttuğunuz yolda yürüyebilirsiniz...» cevabını verdi.

MEMLEKETTE YER YER İSYANLAR BAŞLADI.

İlkbaharda Bolu, Düzce, Adapazarı ve Geyve taraflarında millî mukavemet aleyhtarlarının isyanları haberleri geldi. Bu isyanlar Yozgat, Zile, Tokat taraflarına ve Urfa civarında Millî aşiretine de sirayet etti; ama hepsi bastırıldı.

ELİMİZDEN KAÇAN BİR İNGİLİZ SUBAYINI YAKALATTIM.

Bu sırada Konya'da kontrol zabitliği eden bir İngiliz teğmeni vardı. Ankara bu subayın nezaret altında bulundurulmasını emretmişti. İstasyondaki Bağdat Oteli'nde yatan bu subay kendisini gözetliyenleri hastalık bahanesiyle iğfal ederek gizlice tedarik ettiği birkaç atlının yardımı ile bir gece savuşmuştu. Etraf kazalara yakalanması için telgraf çektim. Beyşehir'den süvari alayı baytarı Sadettin Bey

Gazi Mustafa Kemal Paşa, zamanın Dahiliye Vekili Dr. Adnan Adıvar (sağında) ve Millî Müdafaa Vekili Kâzım Özalp'la birlikte bir törende.

Refet Paşa 7 nisan 1920 de Konya'da tarihi bir nutuk vermişti. Dinleyenler arasında sağdan sola, Kurmay Binbaşı Salih (Omurtak), Vali Suphi, Abdülhalim Çelebi, Albay Musa Kâzım, Avukat Refik (Koraltan) görülüyor.

maiyetine aldığı bir müfreze ile bizzat araştırmıya çıkmış, çobanlardan kaçanların izlerini öğrenmiş, Akseki ile Antalya arasında, dağlarda hepsini yakalıyarak getirmişti. Kaçıranlar mahkemeye verildi, İngiliz subayı da Ankara'ya gönderildi. Giderken bana dedi ki:

— Ben vazifemi yaptım, siz de vazifenizi yaptınız. Artık bana lüzumu kalmıyan şu tabancamı lûtfen bir hâtıra olarak saklayınız.

Otuz yıl sonra bu zatın Hindistanda ticaret işleri ile meşgul olduğunu haber aldım. İsmini hatırlıyamıyorum, oradan gelen bir vatandaşımızdan beni sormuş...

I. BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ÜYESİ SEÇİLDİM.

İstanbul'un işgali üzerine Mebusan Meclisi dağıldığından, Ankarada fevkalâde bir Meclisin toplanması kararlaştırılarak bana şu telgrafı yazdılar:

Konya'da 12 nci Kolordu Kumandanı Miralay Fahrettin Beyefendiye:

Fevkalâde Meclis âzası meyanında kumandanlarımızın da bulunmasını faydalı ve lâzım sayıyoruz ve zatı âlilerinin de henüz seçimi ikmal edilmiyen Konya'dan intihap ettirilmesi münasip olacaktır. Bu suretle seçilmekle beraber, kolordu kumandanlığı mevkiinden ayrılmanız tabiatiyle icap etmiyecektir, cevabınıza muntazırım efendim.

10 nisan 1920
Heyeti Temsiliye adına
Mustafa Kemal

Ben şu cevabı verdim:

Ankara'da Heyeti Temsiliye Reisliğine:

C. Şahsıma müteallik bir meselede mütalâa beyanını zait görürüm. Şu kadar ki, bendeniz, kumandanları, Meclisin icra vasıtalarından saydığım cihetle halktan bir âza noksan gitmesine mahal bırakılmış olmaması hatıra geliyorsa da key fiyeti yüksek reyinize bıraktığımı arzederim. — Fahrettin.

Konya'dan vazgeçilerek Mersinden adaylığımı koydular ve seçildim. Bu suretle Cumhuriyetimizin müessisi olan Birinci Büyük Millet Meclisi üyeliğiyle şereflendim. Yirmi yıl sonra yapılan bir kanunla da 350 lira vatani hizmet maaşına nail oldum.

KONYA MEBUSLARI

Konya'dan da Mevlevi şeyhi Abdülhalim Çelebi, Ermenak'lı Hulûsi, Karamanlı Arif, Saatçizade Hoca Rifat ve Dâvâ vekili Refik (Koraltan) beyler seçildiler.

Meclis Ankara'da 23.4.1920 de büyük merasimle işe başladı ve bu suretle Anadoluda milli hükümet artık tam mânasiyle işlere hâkim oldu. Açılış merasiminin cuma namazı hep birlikte kılınarak, dualar edilerek, dini bir şekilde yapılması ve Meclis Reisliğine seçilen Mustafa Kemal'in ilk nutkunu padişaha dualarla bitirmesi o zamanın zaruri icaplarındandı. İstanbul işi azıttı, idam kararları, fetvalar, menfi propagandalar aldı yürüdü. Bunlar cahil halka tesirden hali kalmıyor, her tarafta müfsit ruhlu kimseler işliyor, için için köylüler ifsat ediliyordu.

Konya hacı ve hocaları da esefle söyliyeyim ki, bu yolda yürüyorlar, fakat izlerini belli etmiyorlar, milli harekâta taraftar görünerek mukabil teşkilât yaptıkları zannediliyorsa da hiçbir delil elde edilemiyordu.

Konya Müdafaayı Hukuk Cemiyeti, hükümetin gevşekliğinden şikâyetçi idi. Hükümet ise kanunsuz hareketten çekiniyordu.

(Devamı gelecek sayıda)

ANDRE MAUROIS'nın bir hikâyesi :

Kartpostal

Çeviren: Ş. H. R.

NATHALI: «Annem şu yakışıklı Almanla evlenmek için babamı bıraktığı zaman ben dört yaşımda idim» dedi. «Babamı çok severdim. Ama o âciz, mütevekkil bir adamdı. Beni Moskova'da alıkoymak için ısrar etmedi. Aradan az bir zaman geçtikten sonra, hiç de istemediğim halde, üvey babamı seviyordum. Bana karşı muhabbet gösteriyordu. Ona bir türlü «baba» diyemedim. Sonunda annem gibi benim de onu «Heinrich» diye çağırmam muvafık görüldü.

«Üç sene Leipzig'de oturduk. Sonra annem bazı işlerini yoluna koymak üzere Moskova'ya dönmek zorunda kaldı. Babama telefon etti. Oldukça samimî görüştü. Bu arada beni de bir gün için yanına göndermeyi vadetti. Hem onu tekrar göreceğim için, hem de içinde oynadığım oyunların tatlı hâtırası aklımdan çıkmıyan eve yeniden kavuşacağım için heyecanlı idim.

«Hayal sukutuna uğramadım. Kapının önündeki bekçi, kar basmış koca avlu hâfızamdaki hayallere uyuyordu. Babama gelince, bu günün en mükemmel şekilde geçmesi için elinden gelen gayreti sarfetti. Yeni oyuncaklar satın almış, nefis bir öğle yemeği tertip etmiş, akşam için de bahçede küçük hava fişekleri hazırlamıştı.

«Babam çok iyi bir adamdı ama son derece beceriksizdi de. Bu kadar hevesle tertiplediği herşey boşa gitti. Benim ısrarla istediğim eski oyuncaklarımı bulamamıştı. Satın aldığı yeni oyuncaklar eskilerine olan hasretimi büsbütün alevlendirmekten başka bir işe yaramadı. Başlarında gözetecek kadın olmadığı için başı boş kalan hizmetçilerin hazırladığı o güzel öğle yemeği berbat olmuştu. Beni hasta etti. Çatıya, benim eski odamın bacasına düşen hava fişeklerinden halı tutuştu. Bu yangın başlangıcını söndürmek için bütün ev halkı kova kova su taşımak mecburiyetinde kaldı. Babamın bir eli yandı. Öyle ki, çok neşeli geçmesini istediği bu günden hâtıra olarak bende korkunç alevlerle hazin pansıman kokuları kaldı.

«Akşam üzeri, Alman dadım geldiği zaman beni gözyaşları içinde buldu. Henüz küçük bir çocuktum ama her şeyin farkında idim. Babamın beni sevdiğini, elinden geleni yaptığı halde yine de böyle olduğunu biliyordum. Ona hem acıyor, aynı zamanda ondan biraz da utanıyordum. Bu düşüncelerimi kendisinden saklamak için gülmeğe çalışıyor, yine de ağlıyordum.

«Ayrılacağımız zaman babam Noel' de dostlara süslü kartlar hediye etmenin Rusya'da âdet olduğunu, benim için de bir kart satın aldığını, hoşuma gideceğini umduğunu söyledi. Şimdi bu kartı gözümün önüne getirince çirkin olduğunu biliyorum. Ama o zaman borakstan yapılmış bu pul pul kar tanelerini, şeffaf bir gece mavisinin arkasına yapıştırılmış kırmızı yıldızları ve mukavva bir menteşe üzerinde karttan dışarı fırlıyacakmış gibi hareket eden bu kızağı sevmiştim galiba. Babama teşekkür ettim. Öptüm ve ayrıldık. Sonra ihtilâl oldu, onu da bir daha görmedim.

«Alman dadım beni annemle babamın kaldığı otele kadar götürdü. Onlar dostlarına akşam yemeğine gitmek üzere hazırlanıyorlardı. Bir beyaz elbise giymiş olan annemin boynunda büyük bir pırlanta gerdanlık vardı. Üvey babam Heinrich fıraklı idi. Bana eğlenip eğlenmediğimi sordular. Onlara nisbet eder gibi fevkalâde bir gün geçirdiğimi söyledim ve yangından bir kelime ile dahi bahsetmeksizin hava fişeklerini anlattım. Sonra da şüphesiz, babamın tantanalı misafirperverliğinin bir delili olmak üzere kartpostalımı gösterdim.

«Annem kartı aldı, arkasından bir kahkaha savurdu:

«— Hey Yarabbi! Şu zavallı Pierre'e bak, hiç de değişmemiş. Tam sakaletler müzesine girecek bir şey bu! dedi.

«Benim yüzüme bakmakta olan Heinrich anneme doğru iğilerek kızgın bir tavırla usulcacık:

«— Haydi gidelim, böyle şeyler çocuğun yüzüne karşı söylenmez, dedi.

«Kartpostalı annemin elinden aldı. Üzerindeki kar tanelerine hayran hayran bakıp gülümserken kızağı menteşesi üzerinde oynatıp:

«— Ömrümde bu kadar güzel şey görmedim. Bunu iyi saklamalı, dedi.

«Yedi yaşında idim ama üvey babamın yalan söylediğini, bu çirkin kart için tıpkı annem gibi düşündüğünü, ikisinin de haklı olduğunu, Heinrich'in ise sırf acıma hissiyle babamı koruduğunu biliyordum.

«Kartpostalı parça parça edip yere attım. O günden sonra da üvey babamdan iyice nefret ettim.»

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Safa +

Arapçada «Gönül şenliği, kedersizlik» anlamına gelen erkek isimlerindendir. Adaşlar arasında Edebiyatı Cedide devrinin özlü şâirlerinden İsmail Safa ve oğlu, tanınmış yazarlarımızdan Peyâmi Safa da bulunmaktadır. İsim, Nedim'in şu mısraında geçiyor:

«Bir safa bahşedelim gel şu dili nâşâde,
Gidelim servü revanım yürü Sa'dabâde...»

Süeda +

Arapçada Sait «Saadetle müttasıf adam, mesut insan» demektir. Kadın isimleri arasında bulunan Süeda, Sait'in çoğuludur. «Saadetliler, mesutlar» anlamına gelir.

Feyza +

Feyz «verimlilik, bolluk» anlamına gelen Arapça bir kelime ve kadın ismidir. Kelimenin sonundaki «a» terkip icabı konulmuştur. Rengârenk kelimesinde olduğu gibi. Feyza, feyizle yani «Bolluk, bereket, verimlilikle dolu» demektir.

Azat +

Öztürkçe erkek isimlerindendir. Türk Dil Kurumu Tarama Dergisinde kelimeye «Cesaret» anlamı verilmiştir. Soyadı olarak da kullanılıyor.

Nâzım, Nâzime +

Arapçada «Düzenleyici» anlamına gelen bir kelimedir. Kadın ve erkeklerimizde isim olarak kullanılır. Adaşlar arasında İkinci Meşrutiyet devrinin Harbiye Nazırlarından Nâzım Paşa, valiliklerde bulunmuş, şiirleri ve bası eserleriyle tanınmış Mehmet Nâzım Paşa, Meşrutiyet devrinde Adliye Nazırlığı yapmış ve 31 Mart vakasında âsi askerler tarafından yanlışlıkla öldürülen Mustafa Nâzım Paşa da bulunmaktadır.

Nimet +

Arapça'da «İyilik, rahatlık, ferahlık», mecazi anlamda da «ekmek» mânasına gelen kadın ve erkek isimlerindendir. Kelime, Mısırlı İbrahim Beyin hicazdan bestelediği bir şarkıda da geçiyor:

«Solsan da, sararsan da yine gül konca dehensin,
Rabbin bana bir nimeti varsa o da sensin...»

Efdal, Efdaleddin +

Efdal Arapça'da «çok faziletli, daha üstün», Efdaleddin de «Dinin en faziletlisi» anlamına gelen erkek isimlerindendir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Değerli okuyucularımızın pulculuk hakkındaki suallerine cevap vermeğe devam ediyoruz.

Pulculuk hakkında meraklı sorular

HAZIRLIYAN: İLHAN BAYRAK

Dünyada en büyük ve en küçük pullar hangi devletler tarafından çıkarılmıştır ve ebadları nedir?

Dünyanın en büyük pulu 1865 de Amerika Birleşik Devletleri tarafından çıkarılmıştır. 3 puldan ibaret olan bu seri, gazete göndermekte kullanıldığından «GAZETE PULLARI» diye bilinir.

Pulların boyu: 9.5 cm.
Eni: 5.1 cm.
Değerleri: 5 - 10 - 25 sent.

5 sentlik pul üzerinde Amerikanın ilk Cumhurreisi George Washington'un resmi vardır. Rengi koyu mavidir. 10 sentlik pulda Benjamin Franklin'in resmi vardır ve rengi mavi - yeşildir.

25 sentlik pul üzerinde Abraham Lincoln'un resmi vardır. Rengi kırmızıdır.

Bu pullar 1 haziran 1898 e kadar kullanılmış ve ondan sonra mektup pulları gazeteler için de kullanılmıya başlanmıştır.

Dünyada en küçük pulu Güney Amerika kıtasında, Columbia Devleti neşretmiştir. Bu pul 1868 senesinde satışa çıkarılmıştır.

Pulun boyu: 1.1 cm.
Eni: 0.95 cm.

Sekiz kenarlı olan bu pullar üzerinde Columbia Hanedan armasının resmi bulunmaktadır. Seri beş puldan müteşekkildir.

Pulculukta spekülâsyon nedir ve nasıl olur?

İleride kıymetinin artacağı düşüncesi ve tahmini ile herhangi bir puldan ve pul serisinden alıp saklamağa pulculukta spekülâsyon denir. Spekülâsyon tamamiyle malî bir kâr temin etmek maksadiyle yapılır. Mamafih tahmin edeceğiniz gibi diğer ticari işlerde olduğu gibi pulculukta da spekülâsyon tehlikeli bir oyundur. Pulcunun kazanmak ihtimali olduğu kadar muazzam zarara girmesi de mümkündür. Bu bakımdan pul spekülâsyonu sadece pul ve pul piyasasından anlıyan mütehassıs şahıslar tarafından yapılır. Ancak bu gibi kimseler hangi pulların zamanla kıymetlenip kıymetlenmiyeceğini tahmin edebilirler.

Pul biriktirmeğe karar veren bir kimsenin ne gibi pullardan koleksiyon yapması daha iyi olur?

Pulculuğa yeni heves eden bir kimse doğrudan doğruya eline geçen her pulu biriktirmeli ve bir koleksiyon yapmalı. Bu şekilde kâfi derecede malûmat edindikten sonra istediği mevzuda ihtisas yapabilir, tematik pullar yani muayyen mevzularda pullar biriktirebilir. Bu şekilde başlıyan bir pul meraklısı pulculuk hakkında sağlam bir temel atar.

Neden pul koleksiyonu yapmalı?

Bugün dünyada milyonlarca insan pul biriktiriyor. Kadın erkek yedisinden yetmişine kadar her ırk, din ve milliyette insan küçücük renkli posta pullarını neden biriktiriyorlar? Bunun faydası nedir? Aileler ve öğretmenler çocukların pul biriktirmek suretiyle tarih, coğrafya ve diğer hususlarda malûmat elde edeceklerini düşündüklerinden çocukların pul merakını gayet iyi karşılarlar. Ama asıl gaye bu değildir. Bazı kimselere göre de pul koleksiyonu yapmak gayet iyi ve para getiren kârlı bir iştir. Bazı kimseler yaptıkları pul koleksiyonlarını seneler geçtikçe daha fazla fiyatla satmak imkânına sahiptir. Mamafih müstesna haller hariç pulculukta çabuk kâr yapılmadığı ve senelerce beklemek icap ettiği herkesçe bilinen bir hakikattir. Biliyorum, diyeceksiniz ki, pul biriktirmenin esas gayesi malûmat elde etmek veya kâr temin etmek değil. O halde nedir?

Pul koleksiyonu yapmanın zengin mükâfatları vardır. Fakat bu mükâfatlar para değil genç pul meraklıları için bu mükâfat pullarla yeni yeni âlemler keşfetmek ve bu âlemlerde yaşamaktır. Yetişkin kimseler ise pullarla geçirdikleri bir saat sayesinde günün yorgunluklarını giderir, başlarını dinlendirirler. Hem sonra dünyada gizli bir defineyi aramıya gitmek kadar zevkli bir şeydir. Burada define kelimesinin mânası nedir diyeceksiniz. Bütün pul meraklıları her an gayet nadir ve kıymetli pul elde etmek peşindedir. Bu pullardan her biri bir pul meraklısı için define gibidir. Sonra böyle bir nadir pula sahip olmanın verdiği gurur ve heyecanın zevkına doyum olmaz. Pulculuktan zevk almak için yalnız nadir pullara sahip olmak icap etmez. Tasavvur ediniz ki muayyen bir memleketin pullarını veya muayyen bir mevzudaki pulları tamamlamanın verdiği tatmin edici his neyle ölçülebilir. Kısacası pul koleksiyonu yapmanın tek sebebi zevk ve eğlence olmasındadır.

Amerika tarafından ilk pul ne zaman çıkarılmıştır? Pulların kıymeti ve üzerindeki resimler?

Amerika Birleşik Devletleri ilk posta pulunu 1847 senesinin 1 temmuzunda kullanmıya başlamıştır. 3 mart 1847 senesinde Kongre tarafından kabul edilen bir kanuna göre çıkarılan bu ilk Amerikan pulları iki tanedir. Bunlardan beş sentlik birinci pul üzerinde Benjamin Franklin'in resmi, on sentlik ikinci pulda ise Amerika'nın ilk Reisicumhuru Washington'un portresi vardır.

Beş sentlik kahverengi, on sentlik ise siyahtır. Pulların kenarları dantelsizdir.

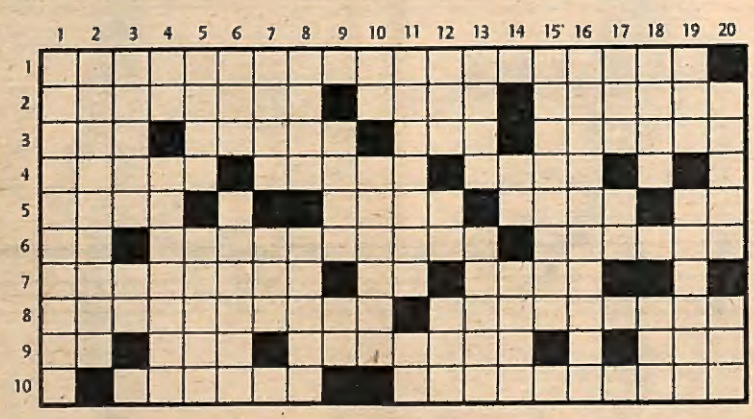

BİLMECE

SOLDAN SAĞA: 1: Jules Verne'in sevilen romanlarından biri. 2: Beraber anlamına gelen mürekkep kelime — Ev halkı — Isırma. 3: En kalın kumaş — Tespih tanelerinin şefi — İnce kabuk veya kumar âleti — Yabancılar (mürekkep kelime). 4: Erkek kardeş veya delikanlı demektir. (Erzurum, Kars dolaylarında çok kullanılır) — Kayseri'nin bucaklarından — Geri verme. 5: Vâsıl olan — Hayır'ın aksi — Yakışıklı, revnaklı anlamına gelen bir kadın ismi — Bir uzvumuz. 6: Uzak işareti — Sinirli bayan (iki kelime) — Ramazan namazı. 7: Güzel sanatların yazı kısmı — Su — Tersi cehennem demektir. 8: Hilekâr — Önem. 9: Çocuğa hitap — Arının yaptığı tatlı madde — Güliver'in seyahatnamesindeki memleket — Göz rengi. 10: Büyükleri övmek için yazılan şiir — Bitkisel iplikten mamul bez.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: Tanrıya karşı görevlerini yerine getiren. 2: Nazik ve terbiyeli zat (iki kelime). 3: İnsanların içindeki yapma kudreti — Bir uzuv. 4: Şart takısı — Ebeveyn. 5: Vâsıl ol — Anadolu'daki bir şehrimizin adı. 6: İsim veya ün — Bir amacı olan. 7: Takının Arapça adı — İçkili eğlence yeri. 8: Çocuk yemeği — Kakıştır anlamına emir. 9: İnce kalbur — Sıfat takısı. 10: Tersi beyaz — Etki yapanlar, sebepler (Arapça). 11: İnce ses (iki kelime) — Tersi bağlantı takısı. 12: Göz rengi — Bir Arap harfi — Kılıç. 13: Göze görünmiyen yaratıklardan — Leblebi yapılan tahıl. 14: Cüzi — Eski Türk hükümdarlarından. 15: Tam sayı (eski terim). 16: İstemek. 17: Yükseltme — Hicap. 18: Erkek dadı — Hayvan gıdası. 19: Tersi tembih sorusu — Önce. 20: Nazari'nin aksi — Yerinde ağır olduğu söylenir.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	A	N	A	D	O	L	U	K	A	V	A	Ğ	İ	■	■	K	E	R	E	M
2	L	A	H	U	R	İ	S	A	L	■	■	A	R	A	P	■	R	E	V	Ü
3	A	C	A	B	A	■	■	V	A	D	İ	■	A	L	A	K	A	D	A	R
4	G	A	R	A	B	E	T	■	Y	İ	N	E	■	A	R	İ	Z	A	■	İ
5	E	K	■	R	■	V	■	T	E	R	A	Y	İ	■	A	Z	İ	M	E	T
6	Y	■	K	A	S	■	H	E	D	İ	Y	E	■	A	Y	A	L	■	T	■
7	İ	S	A	■	A	Ş	U	R	E	■	E	R	İ	M	E	K	■	S	E	L
8	K	A	R	A	D	U	T	■	N	İ	T	E	K	İ	M	■	Y	A	K	A
9	■	Y	A	L	A	B	U	K	■	M	■	N	İ	N	E	L	E	R	■	P
10	B	E	R	E	K	E	T	■	T	A	M	■	Z	E	K	E	R	İ	Y	A

KARİKATÜR

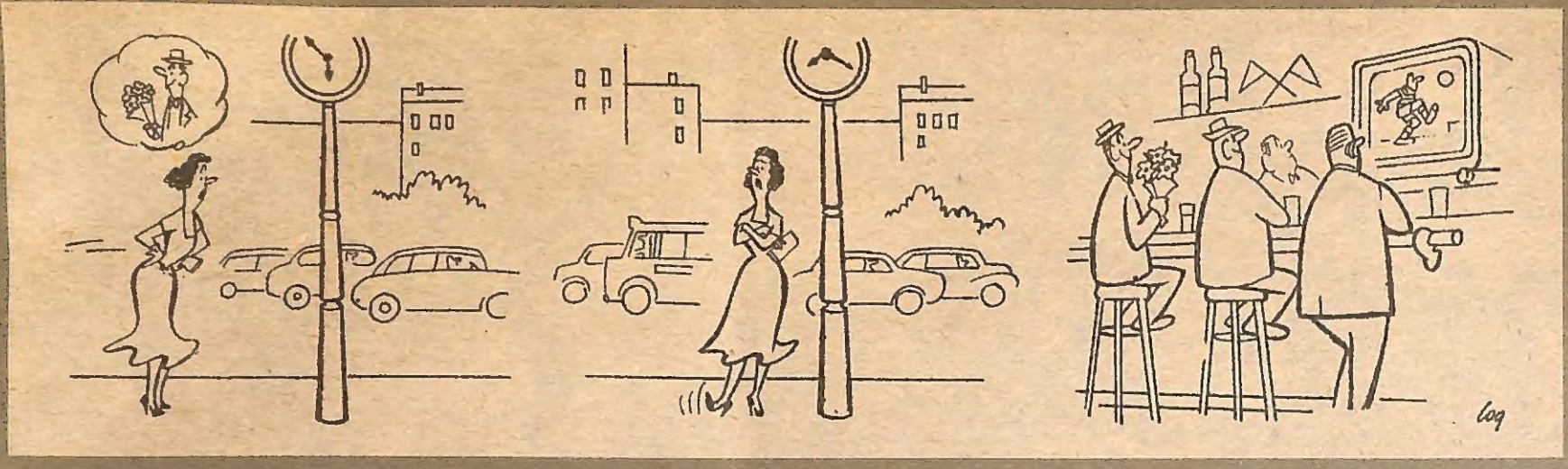

— Bu fena işaret dostum. Vücudunuzun en azından bir dağ boyu kirece ihtiyacı var.

HAREM

— Tren istasyonda sadece on dakika duracak.

— Havagazı musluğunun kaçırdığını sana şu bir tek kibritle isbat edebilirim demem miydim...

Bu sahifede çıkan karikatürlerin telif hakları HAYAT mecmuası tarafından satın alınmıştır.

Hayat

KARLI BİR GECE MODADA BEKLEYİŞ FOTOĞRAF: ERGİN MİNİSKER